

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

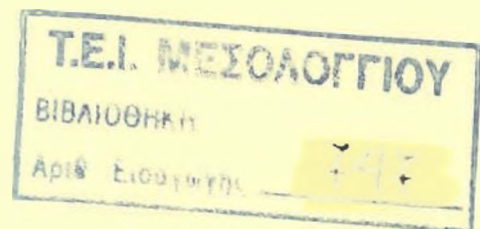
ΤΜΗΜΑ ΣΣΟΕ

Πτυχιακή Εργασία

Η ΗΘΙΚΗ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ

ΠΟΡΝΕΙΑΣ

Της Καραγιάννη Παναγιώτας

Επιβλ. Καθηγητής: Τσουραμάνης Χρήστος

Μεσολόγγι 2004

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΣΣΟΕ

Πτυχιακή Εργασία

Η ΗΘΙΚΗ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ

ΠΡΟΒΛΗΜΑ: ΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΤΗΣ

ΠΟΡΝΕΙΑΣ

Της Καραγιάννη Παναγιώτας

Επιβλ. Καθηγητής: Τσουραμάνης Χρήστος

Μεσολόγγι 2004

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελ.
Πρόλογος	3
1.- Η ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ	
Α.- Ψυχολογική	5
Β.- Κοινωνική	5
Γ.- Ηθική	5
2.- ΠΟΡΝΕΙΑ: ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΗΘΙΚΗΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ	
Γενικά	7
Α.- Εννοιολογικός προσδιορισμός	8
Β.- Ιστορική Ανασκόπηση	12
α.- Η πορνεία στις πρωτόγονες φυλές	12
β.- Θρησκευτική πορνεία	14
γ.- Η πορνεία στη Βίβλο	15
δ.- Ανάπτυξη της πορνείας	17
Γ.- Η πορνεία στην εποχή μας	20
1.- Η παλαιού τύπου πορνεία- πορνεία της εκτόνωσης	20
α.- Κοινωνικές λειτουργίες	20
β.- Δυνατότητες πόρνης	21
γ.- Διαδικασία εκπόρνευσης	24
δ.- Η προσωπικότητα της πόρνης	27
2.- Η εξαναγκαστική πορνεία- πορνεία της απόλαυσης	29
α.- Η έννοια του trafficking και η προσφορά του στον έλληνα πελάτη.	30

β.-Διαδικασία εκπόρνευσης	32
γ.- Η προσωπικότητα της πόρνης	35
δ.- Μεγέθη	37
Δ.- Η αιτιολογία της πορνείας	38
α.- Ο οικονομικός παράγοντας	39
β.- Η θεμελιώδης αιτία	41
Ε.- Ο παράγοντας πελάτης	44
3.- Η ΠΟΡΝΕΙΑ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ	
A.- Ορισμός των κοινωνικών προβλημάτων	47
B.- Εφαρμογή του ορισμού στην πορνεία	47
Γ.- Βασικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών προβλημάτων και πως εφαρμόζονται στην πορνεία	52
Δ.- Τελικό συμπέρασμα	54
Αντί επιλόγου	55
Βιβλιογραφία	57

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Από το πρώτο εξάμηνο της θητείας μου στα ΤΕΙ Μεσολογγίου στο τμήμα ΣΣΟΕ ήλπιζα πως το θέμα της πτυχιακής μου εργασίας θα ήταν κοινωνικό. Όταν ο καθηγητής μου κ.Χρ. Τσουραμάνης μου πρότεινε το συγκεκριμένο δέχτηκα με ενθουσιασμό γιατί το είδα σαν μια τρομερή ευκαιρία να μάθω πράγματα γύρω από ένα κοινωνικό θέμα τόσο σκοτεινά γοητευτικό!

Στην πορεία, ήρθα αντιμέτωπη με κάτι περίεργο: ενώ όσα μάθαινα διαβάζοντας τη βιβλιογραφία και ψάχνοντας συνεχώς, με προβλημάτιζαν και είχα ανάγκη να τα συζητήσω δε βρήκα την προθυμία που περίμενα. Οικογένεια, φίλοι και γνωστοί ήταν διστακτικοί, αντιστέκονταν ακόμα και σε αλήθειες και δεδομένα ενώ κάποιοι σχολίαζαν και πονηρά το ενδιαφέρον μου για το χώρο τη πορνείας! Συνειδητοποιώντας το πλήθος των ταμπού που υπάρχουν για τον χώρο αυτό προστέθηκε στον στόχο της γνώσης και εκείνος της μετάδοσής της!

Τελικά, και ενώ κάποια προσωπικά προβλήματα δε μου επέτρεψαν να αφιερώσω τον απαραίτητο χρόνο για τη συγγραφή νωρίτερα, ολοκλήρωσα τώρα την εργασία μου αυτή με θέμα το κοινωνικό πρόβλημα της ηθικά παρεκκλίνουσας συμπεριφοράς που αναφέρεται στην πορνεία.

Η ύλη της διακρίνεται σε τρία μέρη. Στο πρώτο ασχολούμαστε εννοιολογικά με την έννοια της παρέκκλισης (ψυχολογικής, κοινωνικής, ηθικής). Στο δεύτερο παίρνουμε ως παράδειγμα ηθικής παρέκκλισης την

πορνεία. Αρχικά εξετάζεται το φαινόμενο αυτό μέσα στο χρόνο από την πλευρά των ηθικών κανόνων με τους οποίους ερχόταν σε αντίθεση και την ανοχή κάθε κοινωνίας ως προς το γεγονός αυτό.

Στη συνέχεια εξετάζεται το πέρασμα από την πορνεία της εκτόνωσης στην πορνεία της απόλαυσης και δίνεται η ηθική της κάθε μιας και η σχέση της με την κοινωνία. Στο τέλος του τμήματος αυτού επιχειρείται μια αιτιολόγηση του φαινομένου ενώ κλείνουμε με την εξέταση του παράγοντα πελάτη που θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός στην διεύρυνση του φαινομένου αφού αυτός το «χρηματοδοτεί». Στο τρίτο και τελευταίο τμήμα αιτιολογούμε το πώς και το γιατί η πορνεία αποτελεί κοινωνικό πρόβλημα σύμφωνα με τον ορισμό αυτού.

Ολοκληρώνοντας αισθάνομαι την ανάγκη να ευχαριστήσω τον καθηγητή κ. Χρήστο Τσουραμάνη, πέρα από τη συνεργασία του, για τις συμβουλές του και τις πάντα γόνιμες συζητήσεις μαζί του όπως και τον κ. Μιχαήλ Ραγκούση για την ψυχολογική υποστήριξή του.

1.- Η ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗ

A.- Ψυχολογική

Η παρεκκλίνουσα συμπεριφορά θεωρείται συνώνυμη με τη διαταραγμένη ή αρρωστημένη συμπεριφορά ή (μερικές φορές επίσης) και με την εγκληματική συμπεριφορά. Σύμφωνα με πολλούς θεωρητικούς, για παράδειγμα, η ψυχική ζωή του ατόμου διαταράσσεται και ταλανίζεται από εσωτερικές συναισθηματικές συγκρούσεις ή συμπλέγματα με ολέθριες επιπτώσεις στην ψυχική του υγεία. Το άτομο αποτυγχάνει να συμπεριφερθεί σύμφωνα με τα γενικά πρότυπα γνωστικής, κοινωνικής ή ηθικής συμπεριφοράς.

B. Κοινωνική

Η κρίση για το αν μια συμπεριφορά αποτελεί κοινωνική παρέκκλιση ή όχι είναι κρίση αξιολογική, και γίνεται με βάση κάποιο σύστημα αξιών. Τα αξιολογικά κριτήρια δεν είναι ίδια σε όλες τις κοινωνίες και σε όλες τις εποχές. Ωστόσο δημιουργούν κάποια γενικά πρότυπα στα οποία το άτομο καλείται να συμμορφωθεί. Τα πρότυπα αυτά λέγονται νόρμες και η βεβήλωσή τους αποτελεί την κοινωνική παρέκκλιση. Εάν μάλιστα μια μεγάλη κοινωνική ομάδα νιώσει ότι απειλείται από την παρεκκλίνουσα συμπεριφορά τότε αυτή εκλαμβάνεται ως κοινωνικό πρόβλημα.

Γ. Ηθική –Σεξουαλική

Η διαγωγή των ανθρώπων στην πρακτική ζωή διέπεται από τους ηθικούς κανόνες. Οι κανόνες αυτοί ρυθμίζουν τη συμπεριφορά και τις υποχρεώσεις μεταξύ των ανθρώπων σε μια ορισμένη κοινωνία και σε

μία ορισμένη εποχή. Γενικά, είναι αυτά που υποδεικνύουν στον άνθρωπο τι πρέπει να κάνει και τι να αποφεύγει. Ως ηθική παρέκκλιση ορίζεται η μορφή συμπεριφοράς που αντιτίθεται στους κανόνες αυτούς. Για παράδειγμα, οι ηθικοί κανόνες διαμορφώνουν τις ιδέες των ατόμων σχετικά με τι είναι σωστό και τι λάθος στο σεξ, δηλαδή τη γεννητήσια συμπεριφορά. Η χωρίς διάκριση πώληση του ανθρώπινου σώματος με σκοπό το κέρδος αποτελεί σεξουαλική παρέκκλιση άρα, κατά βάση, συνιστά ηθική παρέκκλιση.

2.- Η ΠΟΡΝΕΙΑ : ΕΝΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΗΘΙΚΗΣ ΠΑΡΕΚΚΛΙΣΗΣ

Γενικά

Υπάρχουν πολλές μορφές σεξουαλικής παρέκκλισης. Οι κυριότερες είναι η πορνεία, η ομοφυλοφιλία και η πορνογραφία με την έννοια ότι μεγάλος αριθμός ατόμων είναι αναμεμιγμένος με αυτές. Η επιλογή από αυτές της πορνείας, ως μορφή σεξουαλικής παρέκκλισης και κατ' επέκταση ως παράδειγμα ηθικής παρέκκλισης γίνεται για τους εξής λόγους:

α. Υποκειμενικό ενδιαφέρον

β. Αντικειμενικό ενδιαφέρον. Είναι ένας χώρος γοητευτικός και πεδίο «τόσο μεγάλο που μπορεί να καταπιεί ολόκληρη την ανθρωπότητα»¹

γ. Έχουν παρατηρηθεί αλλαγές στην πορνεία στην Ελλάδα την τελευταία δεκαετία, τεράστιας σημασίας για την ελληνική κοινωνία.

Η πορνεία αποτελεί έναν περιθωριακό και γι' αυτό δυσπρόσιτο από ερευνητικές ομάδες χώρο. Τα δε στοιχεία της διεθνικής σωματεμπορίας και του εξαναγκασμού που χαρακτηρίζουν την πορνεία στην εποχή μας καθιστούν ακόμη και επικίνδυνη την ερευνητική αυτή προσπάθεια. Εξάλλου το κόστος για τους ερευνητές είναι τέτοιο που συχνά οι ίδιοι συμβουλεύουν τους μεταγενέστερους να το σκεφτούν δύο φορές πριν αναλάβουν ένα τέτοιο εγχείρημα σε κάποιο ανάλογο πεδίο της κοινωνικής ζωής. Αυτό μάλλον φαίνεται να εξηγεί το γιατί οι μελέτες της πορνείας παγκοσμίως αλλά και ειδικότερα στην Ελλάδα είναι

¹ Ηλίας Πετρόπουλος, Το μπουρδέλο, Αθήνα, 1980, σελ. 7.

ελάχιστες (σε σχέση με την ιστορική συνέχεια του φαινομένου, του αριθμού των ατόμων που είναι αναμεμιγμένοι σε αυτήν κ.τ.λ.).

A.- Εννοιολογικός προσδιορισμός

Ως πορνεία ορίζεται η χωρίς διάκριση πώληση του σώματος κάποιου για σεξουαλικούς σκοπούς

Κάποιοι θεωρητικοί έχουν οδηγηθεί στο συμπέρασμα ότι η εκδιδόμενη δεν πουλάει (μισθώνει) το σώμα ή το αιδοίο της, αλλά τις σεξουαλικές υπηρεσίες. Ίσως οδηγούνται εκεί σε μια προσπάθεια ηθικού αποστιγματισμού της πορνείας πράγμα ιδιαίτερα σημαντικό για την κατανόηση του οικονομικού προσανατολισμού της σύγχρονης πορνείας (για παράδειγμα τον καθορισμό των τιμών της πορνικής μίσθωσης). Ωστόσο αν σε άλλες μορφές παροχής υπηρεσιών η σωματικότητα έχει δευτερεύουσα σημασία ή δεν έχει καν σημασία, στην πορνεία το σώμα έχει κρίσιμη θέση στην προσφορά της υπηρεσίας και μετέχει αποφασιστικά στις επιλογές του πελάτη και στον καθορισμό του πορνικού μισθώματος. Συχνά ο πελάτης μισθώνει το εκδιδόμενο άτομο για το σώμα του και μόνο.

Στον ορισμό δεν περιλαμβάνονται μόνο τα άτομα που πωλούν το σώμα τους για βιοποριστικούς λόγους αλλά και εκείνα τα οποία εξασκούν την πορνεία ως περιστασιακή απασχόληση. Για παράδειγμα κατά τη δεκαετία του 1980 στην Ελλάδα, ένας αριθμός παράνομα εκδιδόμενων γυναικών από την Πολωνία και τις Φιλιππίνες ήταν μερικά ή εφεδρικά εκδιδόμενες. Απασχολούνταν στην πορνεία για να καλύψουν

κενά σε πορνικές ομάδες και εγκαταστάσεις. Αυτό μπορούσε να συμβεί είτε γιατί ο μαστροπός εκτιμούσε ότι δεν είναι σε θέση να αναλάβει επικερδώς μια πλήρη βάρδια είτε γιατί η ίδια το είχε επιλέξει ως μέσο βελτίωσης των εισοδημάτων της.

Επίσης ο όρος πώληση δε συνδέεται αποκλειστικά με τη χρηματική αμοιβή. Αντικείμενο του στόχου του εκδιδόμενου ατόμου μπορεί να αποτελεί για παράδειγμα η απόκτηση φήμης, κάποιας προαγωγής κτλ. Θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν τα άτομα αυτά ως ερασιτεχνικά εκδιδόμενα άτομα. Ενας πραγματικός ορισμός, σε αντίθεση ίσως με τον νομικό ορισμό θα πρέπει να περιλαμβάνει εξίσου τον επαγγελματία με τον ερασιτέχνη.

Ωστόσο εδώ θα πρέπει να γίνει μια αναφορά στις δεσμεύσεις και στους γάμους που δεν είναι απαλλαγμένοι από χρηματική διαφθορά και οικονομικές βλέψεις. Το κράτος και η Εκκλησία αναγνωρίζει ακόμη και τις συμφωνίες- συμβόλαια που τίθενται συχνά ως όροι για να λάβει χώρα ένας γάμος. Ετσι ο νόμος φαίνεται πως έχει δικαιοδοσία μόνο πάνω στο εκδιδόμενο «επί χρήμασι» άτομο το οποίο εμπορεύεται το σώμα του εκτός γάμου. Η δημοφιλής υπόθεση ότι ο ρόλος του γάμου αποκλείει την πιθανότητα πορνείας, αν και σε συμφωνία με τη νομική ερμηνεία, φαίνεται πως έρχεται σε αντίθεση με μια ηθική ή μια ευρύτερη ψυχολογική άποψη.

Πολλοί παρατηρητές ισχυρίζονται ότι η απουσία του στοιχείου της απόλαυσης είναι ένας σημαντικός παράγοντας που χαρακτηρίζει τη γυναίκα ως πόρνη. Εντυφώνοντας σε μελέτες από προσωπικές εμπειρίες εκδιδομένων γυναικών η συντριπτική πλειοψηφία των γυναικών αυτών

υποστηρίζει ότι δεν αισθάνεται καμιά ευχαρίστηση από τις σεξουαλικές της υπηρεσίες και ενδιαφέρεται μόνο για τα έσοδα που έχει από την προσφορά των υπηρεσιών αυτών. Ωστόσο το ερώτημα της απόλαυσης δε μπορεί λογικά να μπει σε κανέναν ορισμό του τι συνιστά μια γυναίκα πόρνη, γιατί ακριβώς είναι αμφίβολο αν πολλές παντρεμένες μετά από συνήθεις επαναλαμβανόμενες σεξουαλικές σχέσεις μετά από μεγάλο χρονικό διάστημα αισθάνεται κάποια ευχαρίστηση από την συνεύρεση με τον σύζυγό τους.

Ωστόσο η πόρνη σε αντίθεση με την παντρεμένη ή την χρόνια δεσμευμένη προσφέρει τη χρήση του σώματός της σε διάφορους άνδρες με αντάλλαγμα χρήμα ή άλλο αντίτιμο. Η έκφραση πάθους κατά τη διάρκεια της πράξης δεν είναι απόδειξη των αισθημάτων της αλλά συνήθως ένδειξη των ικανοτήτων της ως επαγγελματίας εραστής. Τα συναισθήματα δε για τον προσωρινό εραστή της συχνά είναι απέχθεια ή και το μίσος. Βέβαια είναι αλήθεια ότι πολλές παντρεμένες δεν έχουν αισθήματα αγάπης για τον άντρα τους ούτε καν τη στιγμή του γάμου. Είναι επίσης αλήθεια ότι σύντομα μετά το γάμο χιλιάδες νυμφευμένες αναπτύσσουν ψυχρότητα και *anaesthesia sexualis* προς τους άντρες που υποτίθεται πως αγαπούν. Σε αυτές τις περιπτώσεις φαίνεται πως ο μόνος διαχωρισμός τους από τις εκδιδόμενες είναι ότι ένας άντρας έχει συμφωνηθεί να κάνει χρήση του κορμιού της και πως αυτή την συμφωνία την υποστηρίζει η εκκλησία και το Κράτος.

Είναι όμως γνωστό ότι η πορνεία δεν είναι αποκλειστικά γυναικείο επάγγελμα. Ούτε είναι όλοι όσοι συνδέονται και υποστηρίζουν τα εκδιδόμενα άτομα μόνο άνδρες. Οι άνδρες εκδιδόμενοι, συχνά

κατευφημισμόν περιγραφόμενοι ως «ζιγκολό», προσλαμβάνονται και πληρώνονται από γυναίκες ενώ οι ομοφυλόφιλοι εκδιδόμενοι προσλαμβάνονται από ομοφυλόφιλους ή διεστραμμένους άντρες. Φτάνουμε λοιπόν στο συμπέρασμα ότι ένας πλήρης ορισμός για το εκδιδόμενο άτομο θα πρέπει να περιλαμβάνει και τα δύο φύλα. Λαμβάνοντας υπόψη τη συγκεκριμένη παρατήρηση όπως άλλωστε και όλες τις προηγούμενες, υιοθετούμε τελικά τον εξής ορισμό τον οποίο αναφέρει ο George Ryley Scott (1968: 13).

«Εκδιδόμενο άτομο είναι το άτομο, θηλυκού ή αρσενικού φύλου, που για κάποιο είδος αμοιβής, χρηματικής ή άλλης, ή για κάποια μορφή προσωπικής ευχαρίστησης άλλης ή έστω επιπρόσθετα της απόλαυσης, και ως περιστασιακή ή πλήρη απασχόληση εμπλέκεται σε φυσιολογικές ή μη φυσιολογικές σεξουαλικές επαφές με έναν αριθμό ατόμων του ίδιου ή του αντίθετου φύλου».

Όπως θα δούμε παρακάτω η εμπλοκή αυτή μπορεί να εμπεριέχει ένα κάποιο στοιχείο προσωπικής βούλησης ή μπορεί να είναι εξ ολοκλήρου εξαναγκαστική. Η ύπαρξη ή η απουσία του στοιχείου του εξαναγκασμού διαχωρίζει την πορνεία σε δύο τύπους αντίστοιχα:

α)στην παλαιού τύπου πορνεία ή πορνεία της εκτόνωσης και β)στην εξαναγκαστική πορνεία. Ο διαχωρισμός αυτός της πορνείας και η ανάλυση των δύο τύπων ξεχωριστά κρίνεται απόλυτα αναγκαίος στα πλαίσια της εργασίας αυτής τόσο λόγω των αλλαγών που έφερε ο

εξαναγκασμός στη δομή και οργάνωση της πορνείας στη χώρα μας (και όχι μόνο) όσο και λόγω της συντριβής του ηθικού στοιχείου στην προσωπικότητα της πόρνης, στους άγραφους νόμους των σχέσεων μεταξύ όσων την εκμεταλλεύονται αλλά και του ερωτήματος που προκύπτει για την ηθική της κοινωνίας της οποίας η πορνεία αυτή αποτελεί οργανικό μέρος. Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι στις σελίδες που ακολουθούν ως πορνεία εννοείται η γυναικεία πορνεία και ως εκδιδόμενο άτομο εννοείται η γυναίκα εκδιδόμενη.

B. Ιστορική ανασκόπηση

Αν υποθεθεί ότι αληθεύει ο χαρακτηρισμός της πορνείας ως το αρχαιότερο επάγγελμα τότε ο μελετητής που θα επιχειρήσει μια ιστορική ανασκόπηση σε βάθος μπορεί να είναι σίγουρος για την μεγάλη έκταση της μελέτης του. Ωστόσο οι ανάγκες της συγκεκριμένης εργασίας δεν απαιτούν κάτι τέτοιο, επομένως στόχος είναι η συμπύκνωση των κυριότερων σημείων της μακράς ιστορικής συνέχειας του κοινωνικού αυτού φαινομένου σε όσο το δυνατό λιγότερες σελίδες και με έμφαση στους ηθικούς κανόνες που διέπουν κάθε κοινωνία και τη συμπεριφορά αυτής ως προς την πορνεία.

α.- Η πορνεία στις πρωτόγονες φυλές

Η πορνεία, με τη σημερινή, νομική έννοια του όρου, μοιάζει να είναι προϊόν του πολιτισμού μας αφού έτσι όπως την ορίζουμε δεν υπήρξε ποτέ ανάμεσα στις πρωτόγονες φυλές. Κι αυτό γιατί η ύπαρξη της πορνείας εξαρτάται από την ύπαρξη τουλάχιστον ενός από τα δύο

παρακάτω στοιχεία. 1) υψηλός σεβασμός για την παρθενία και το δικαίωμα της γυναίκας να την διαφυλάττει ή 2) ύπαρξη κάποιας μορφής γάμου. Όμως σε πολλές πρωτόγονες κοινωνίες η παρθενία δεν είχε καμιά ιδιαίτερη σημασία ή ακόμη θεωρούνταν μειονέκτημα για τη νεαρή γυναίκα. Αντιθέτως, η γυναίκα που είχε υπάρξει εραστής πολλών ανδρών είχε μεγάλο πλεονέκτημα στην ανεύρεση συζύγου. Ο σύζυγός της θα τη σεβόταν ως το πιο επιθυμητό πλάσμα που προσέλκυσε την προσοχή τόσων ανδρών!

Στο θέμα του γάμου, οι έρευνες δείχνουν πως στις πρωτόγονες φυλές επικρατούσε ο θεσμός του «κοινοτικού γάμου» όπου οι γυναίκες της φυλής βρίσκονταν σε καθεστώς κοινής ιδιοκτησίας των ανδρών. Κάποιοι μελετητές υποστηρίζουν ότι αυτή η πολυγαμία είναι στη φύση του ανθρώπου και θεωρούν την πορνεία αναπόφευκτο επακόλουθο της καθιέρωσης της μονογαμίας στην κοινωνία. Κάποιοι άλλοι υποστηρίζουν ότι και μόνο το έθιμο σύμφωνα με το οποίο ο αρχηγός της φυλής ή ο μάγος θεραπευτής ή οποιοσδήποτε άλλος υψηλά ιστάμενος ιεράρχης είχε το δικαίωμα να παίρνει όσες γυναίκες ήθελε ήταν πράξη πορνείας. Γεγονός όμως είναι ότι η πραγματική, με τη σημερινή έννοια, πορνεία αναπτύχθηκε όπως αναφέρουν ταξιδευτές και ερευνητές της ζωής σε διάφορα απομακρυσμένα μέρη του κόσμου, από ευρωπαίους εμπόρους, ναυτικούς και μισθοφόρους. Αυτοί συνήθιζαν να προσλαμβάνουν ιθαγενείς κοπέλες ως «προσωρινούς συζύγους» πράγμα το οποίο ούτε οι ίδιες ούτε οι γονείς τους έβρισκαν τιμητικό. Το αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες αυτές ήταν χρήματα ή δώρα και γρήγορα οδήγησε στην πλήρη εμπορευματοποίηση των σχέσεων με τους

ιθαγενείς με τελική έκφραση την ίδρυση «κακόφημων» σπιτιών τα οποία αυτοί οι ίδιοι φρόντιζαν να λειτουργούν.

β. Θρησκευτική πορνεία

Στα πρώτα βήματά της η πορνεία σχετιζόταν άμεσα με τη θρησκεία. Τόσο άμεσα που φαίνεται να υπάρχει ισχυρό έδαφος για την υπόθεση ότι οι πρώτοι οίκοι ανοχής ιδρύθηκαν από ιερείς . Μόνο που αντί για οίκοι ανοχής περιγράφονταν ως ναοί και τα άτομα που πρόσφεραν τις σεξουαλικές του υπηρεσίες αντί για πόρνες αναφέρονταν ως κόρες του ναού, ιέρειες της Αφροδίτης ή με άλλους ευφημιστικούς όρους.

Σε μια πρώιμη φάση, οι ανθρωπολόγοι είδαν τη θρησκευτική ή την ιερή πορνεία ως μια μορφή λατρείας της γονιμότητας υποστηρίζοντας ότι οι τυχαίες συνευρέσεις αντρών και γυναικών σε συγκεκριμένες γιορτές θεωρούνταν ευεργετικές για την γονιμότητα της γης και των ζώων. Με τον ερχομό της μονογαμίας και κατά συνέπεια την απόρριψη της τυχαίας σεξουαλικής επαφής, έγινε απαραίτητο να αποσπαστεί ένα συγκεκριμένο ποσοστό του γυναικείου πληθυσμού για το σκοπό της λατρείας της γονιμότητας. Αυτές οι γυναίκες που θυσίαζαν την αγνότητά τους και το δικαίωμα τους στον γάμο, θεωρούνταν κάτι αντίστοιχο με τις σημερινές καλόγριες που απαρνούνται όλα τα δικαιώματα για σεξουαλική απόλαυση και τις ομορφιές μίας κανονικής ζωής.

Σύμφωνα με νεότερους ανθρωπολόγους πάντως η θεωρία αυτή μπορεί να ισχύει για συγκεκριμένες κοινωνίες αλλά αδυνατεί να δώσει

μια παγκόσμια εξήγηση για τις ρίζες της ιερής πορνείας και μάλιστα της ανδρικής θρησκευτικής πορνείας. Φαίνεται λοιπόν πως πιο πιθανό είναι ότι η ιερή πορνεία ήταν ένα αποτέλεσμα των πεπιοθησεων, συνηθισμένων σε όλες τις αρχαίες φυλές, πως η σεξουαλική συνεύρεση με έναν θεό ή με κάποιον άμεσα συνδεόμενο με έναν θεό είχε ευεργετική επίδραση στον άνθρωπο. Έτσι άλλωστε εξηγείται και το γεγονός ότι οι αφιερωμένες στους ναούς δια βίου ή προσωρινά γυναίκες βίωναν το ρόλο τους χωρίς αναστολές και η κοινωνία όχι μόνο δε τις στιγματίζε αλλά τις σεβόταν κιάλας.

Από τον Ηρόδοτο και τις περιγραφές του για τις Βαβυλώνιες και τις Κορίνθιες, έως τις χορεύτριες στους ναούς της Ινδίας και τις καλόγριες στην Πορτογαλία του 1760 φαίνεται πως η θρησκεία χρησιμοποιήθηκε ως πρόσχημα για να δικαιολογήσει, αιτιολογήσει ή να αποκρύψει αυτό που δεν ήταν τίποτε άλλο από αγοραπωλησία σεξουαλικών υπηρεσιών τα έσοδα της οποίας ή μέρος αυτών διατίθονταν στον ναό.

γ.- Η πορνεία στη Βίβλο

Η Βίβλος περιέχει αρκετές αναφορές και ένα πλήθος πληροφοριών για την πορνεία πριν την επικράτηση του χριστιανισμού. Στη συγκεκριμένη περίοδο στην οποία αναφέρεται η Παλαιά Διαθήκη, η κοινωνική συμπεριφορά προς την πορνεία φαίνεται να πλησιάζει την σημερινή- ή ίσως όπως έπισημαίνεται από τον George Ryley Scott¹

1: George Ryley Scott- The history of prostitution 1996

«μετά από όλους αυτούς τους αιώνες, εκτός από συμπτωματικές και σπασμωδικές διώξεις και προσπάθεια καταστολής [...] δεν έχει υπάρξει καμιά αξιοσημείωτη αλλαγή στην αντίδραση της κοινωνίας σαν σύνολο ως προς την πορνεία. Δημοσίως οι εκδιδόμενες κατακρίνονταν ακριβώς όπως και σήμερα, ιδιαίτερος όμως υποστηρίζονταν και ενθαρρύνονταν.»

Σε έρευνα του ίδιου αναφέρεται ότι πολλοί Εβραίοι προφήτες και νομοθέτες εξέδιδαν πόρνες και θεωρούσαν την πορνεία ως το ελαφρύτερο μικροαμάρτημα. Από την πλευρά του άντρα, τυχαίες σεξουαλικές σχέσεις από τη στιγμή που δεν γίνονταν πέραν του δεόντως γνωστές, επικρίνονταν ελάχιστα. Την γυναίκα όμως που διέπραττε μοιχεία ή εξασκούσε το επάγγελμα της πόρνης την κατήγγειλαν, την βασάνιζαν και την τιμωρούσαν.

Με τον ερχομό του Χριστιανισμού η σεξουαλική πράξη, σε κάθε μορφή της, είτε μέσα στον γάμο είτε έξω από αυτόν, κατακρινόταν. Ο αυστηρός και ασκητικός Απόστολος Παύλος εξυμνούσε την εγκράτεια και τον άγαμο βίο μέχρι που έγιναν εξέχοντα στοιχεία της χριστιανικής θρησκείας. Ήταν αυτός ο τρόπος αντιμετώπισης της σεξουαλικής πράξης που οδήγησε στον κανόνα σύμφωνα με τον οποίο απαγορεύεται στον άνδρα ή τη γυναίκα που είχε σεξουαλική επαφή το προηγούμενο βράδυ να πάρει μέρος σε εκκλησιαστική Γιορτή ή να κοινωνήσει.

Ωστόσο υπήρξε σαφής αλλαγή από την σαδιστική σκληρότητα του Μωσαϊκού Νόμου, που ήθελε την μοιχό και την εκδιδόμενη να λιθοβολούνται μέχρι θανάτου. Και τελικά ήταν η διδασκαλία του Χριστού

που διαφοροποιήθηκε πλήρως επιμένοντας στην συγχώρεση των αμαρτωλών γυναικών (πορνών).

δ. Ανάπτυξη της πορνείας

Από τη στιγμή που η θρησκευτική πορνεία είχε καθιερωθεί ήταν ζήτημα χρόνου να εξελιχθεί στην επαγγελματική πορνεία όπως την ξέρουμε σήμερα. Οι μορφές που έπαιρνε η πορνεία κατά την εξέλιξή της σε διάφορες κοινωνίες ήταν τόσο κοντά η μία στην άλλη ή υιοθετούσε τέτοια στοιχεία για χάρη ευφημίας που είναι δύσκολο να διαχωρίσει κανείς που τελείωσε η ιερή πορνεία και άρχισε η επαγγελματική. Στα πλαίσια της εργασίας αυτής, κάτι τέτοιο δεν κρίνεται απαραίτητο αλλά προτιμάται η επισήμανση των διαφορών στον τρόπο αντιμετώπισης της πορνείας από κοινωνία σε κοινωνία μέσα στον χρόνο.

Η συμπεριφορά του ανδρικού πληθυσμού στην Αρχαία Ελλάδα ως προς την πορνεία αξίζει ιδιαίτερη προσοχή. Είναι γνωστό ότι οι σύζυγοι, αδελφές, συγγενείς γυναίκες θεωρούνταν σεβαστές αλλά πιο πολύ ως ένα αξιόλογο περιουσιακό στοιχείο. Η θέση τους κυριολεκτικά ήταν στην κουζίνα και ο σκοπός τους ήταν να φροντίζουν το σπίτι και να ανατρέφουν τα παιδιά. Αφού τα καθήκοντα αυτά τα αναλάμβαναν εκείνες, οι άνδρες είχαν πολύ ελεύθερο χρόνο να παίζουν με τις εταίρες. Μέχρι στιγμής θα μπορούσε κάποιος να πει ότι υπάρχουν αρκετά κοινά με τη σημερινή πραγματικότητα. Η μεγάλη διαφορά όμως έγκειται στον σεβασμό και την τιμή που απολάμβαναν οι εταίρες όπως και στο ότι καμία προσπάθεια για να μείνει κρυφή η συνεύρεση με εταίρα δε γινόταν. Αντιθέτως όλα γίνονταν αρκετά ανοιχτά. Βέβαια οι

εταίρες πρέπει να επισημανθεί ότι αποτελούσαν την υψηλή κοινωνία των εκδιδομένων γυναικών και ακόμα κι αν κυκλοφορούσαν δηλώνοντας ευχαρίστως με τα βαμμένα πρόσωπά τους το επάγγελμά τους, ήξεραν ότι τα παιδιά τους ποτέ δε θα γίνονταν Αθηναίοι Πολίτες.

Αντιθέτως, στην αρχαία Ρώμη οι πολίτες ντρέπονταν να κυκλοφορούν δημόσια με μια εκδιδόμενη. Η πορνεία αν και γνώρισε μεγάλη άνθιση την εποχή εκείνη τελούσε υπό αυστηρό κρατικό έλεγχο ανάλογο με αυτόν στα περισσότερα σύγχρονα κράτη. Στην πραγματικότητα, η μόνη διαφορά είναι πως οι εκδιδόμενες δεν υπόκεινται σε ιατρικούς ελέγχους. Ένα ακόμη σημείο αναφοράς αποτελεί ο διωγμός που βίωναν οι χριστιανοί και ο εγκλεισμός των χριστιανών παρθένων όπου αυτές ανακαλύπτονταν, στους δημόσιους οίκους ανοχής. Το ρωμαϊκό σύστημα κανόνων υιοθετήθηκε απ' το ένα Κράτος μετά το άλλο ώσπου σε όλη την Ευρώπη οι εκδιδόμενες ήταν διαθέσιμες σε συγκεκριμένες περιοχές των μεγάλων αστικών κέντρων.

Στον μεσαίωνα αναπτύχθηκε από πολλές κυβερνήσεις και ειδικά αγγλόφωνων λαών μια υποκριτική συμπεριφορά ως προς την πορνεία που χαρακτηρίστηκε εξαιρετικά χυδαία και ανήθικη. Ωστόσο οι οίκοι ανοχής ανθούσαν και εξέπλητταν με την μεγαλοπρέπειά τους και την πολυτέλεια της διακόσμησής τους. Με την Αναγέννηση οι οίκοι ανοχής αναπτύχθηκαν ακόμη περισσότερο όπως και η τάση ανεύρεσης ευφημισμών για τις εκδιδόμενες και τους χώρους έκδοσής τους. Τον δέκατο έκτο αιώνα όμως μια τεράστια αλλαγή ως προς την κοινωνική ανοχή απέναντι στην πορνεία πραγματοποιήθηκε. Οι προσπάθειες καταστολής και τιμωρίας των εκδιδομένων που είχαν την μορφή

περιστασιακών αναποτελεσματικών πρωτοβουλιών πήραν τη μορφή εκστρατείας εναντίον τους. Η αλλαγή αυτή ουδεμία σχέση φαίνεται να είχε με την ενίσχυση του θρησκευτικού αισθήματος και της ηθικής. Οφειλόταν μάλλον στο φόβο για την τρομερή επιδημία της σύφιλης, πηγή της οποίας θεωρήθηκαν οι πόρνες. Θρησκεία και Κράτος ενώθηκαν σ'ένα κυνήγι απaráμιλλης σκληρότητας.

Η Γαλλική Επανάσταση έθεσε κατόπιν το ερώτημα αν όντως πρέπει να καταστέλλεται η προσωπική ελευθερία των πορνών και κατά πόσο έπρεπε ο νόμος να λαμβάνει υπόψη την βούληση των ίδιων των εκδιδομένων. Ωστόσο η πίεση του φόβου των ασθενειών δεν άφησε μεγάλα περιθώρια στις ιδεολογικές αναζητήσεις. Έτσι, το ζήτημα λύθηκε με την εγκατάσταση των εκδιδομένων σε οίκους ανοχής την υγειονομική τους επίβλεψη από το κράτος και την απαγόρευση της κρυφής πορνείας. Αξίζει να αναφερθεί ως κατακλείδα της ανασκόπησης αυτής ότι το νεοελληνικό κράτος μόλις το 1922 δημοσίευσε τον πρώτο νόμο «περί ασέμνων». Αναλυτικά η ελληνική κοινωνική ανοχή ως προς το φαινόμενο της πορνείας παρουσιάζονται στη συνέχεια της εργασίας αυτής.

Γ'. Η ΠΟΡΝΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΟΧΗ ΜΑΣ

1.- Η παλαιού τύπου πορνεία – πορνεία της εκτόνωσης

Στην Ελλάδα μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1970 επικράτησε η παλαιά πορνεία, η δημογραφικά προσανατολισμένη πορνεία, με κέντρο τον οίκο ανοχής. Κύριο χαρακτηριστικό της ήταν η απλή αναπαραγωγή της που ακολουθούσε την κοινωνία στη δημογραφική της ανάπτυξη με ένα μέσο λόγο που κυμάνθηκε στη μία εκδιδόμενη ανά 1400 έως 1800 γυναίκες. Επρόκειτο για μια νόμιμη αλλά και παράνομη πορνεία, μια πορνεία σεξουαλικής εκτόνωσης του άνδρα. Η πορνεία αυτή ερχόταν σε πλήρη αντιστοιχία με την κοινωνικά επικρατούσα ηθική και εκλαμβάνονταν ή αιτιολογούνταν ως λειτούργημα. Αν οιονδήποτε άλλο κίνητρο εκτός του ηθικά αποδεκτού της εκτόνωσης εμφανιζόταν περιστασιακά λ.χ. κίνητρο γνήσια οικονομικού χαρακτήρα, εξαφανιζόταν από την πορνική αγορά λόγω του κρατικού παρεμβατισμού. Το κράτος με τη μορφή του ελέγχου της Αστυνομίας και του ιατρού είχε οργανώσει την πορνική αγορά με τρόπο ώστε να επιτρέπει την πορνεία της εκτόνωσης και μόνο.

(α) Κοινωνικές λειτουργίες

Σύμφωνα με τη θεωρία για τις κοινωνικές λειτουργίες της πορνείας η πορνεία απορροφά την σεξουαλική έκφραση που δεν διοχετεύεται μέσα στο γάμο. Συγκεκριμένα προσφέρει διέξοδο σε άντρες που:

α) έχουν δυσκολία στην ανεύρεση σεξουαλικών σχέσεων (λόγω

δυσμορφίας, αναπηρίας κλπ).

- β) δε βρίσκουν μόνιμη ή σταθερή σχέση (π.χ. λόγω επαγγέλματος, όπως οι ναυτικοί).
- γ) Οι σταθερές τους σχέσεις είναι διαλυμένες (χωρισμένοι, διαζευγμένοι)
- δ) επιθυμούν σεξουαλική ικανοποίηση που θεωρείται ανήθικη –έξω από τα όρια συζύγων ή φιλενάδων.

Συναντώντας τέτοιες ανάγκες και επιθυμίες η πορνεία λειτουργεί ως μορφή κοινωνικού ελέγχου στην σεξουαλική συμπεριφορά. Διοχετεύει τις σεξουαλικές επιθυμίες σε συντρόφους που είναι πρόθυμες να τις ικανοποιήσουν με χρηματικό αντάλλαγμα. Έτσι οι απρόθυμες σύντροφοι αποφεύγουν την πίεση και την πιθανότητα να πληγωθούν. Έτσι, εκτονώνονται σεξουαλικές επιθυμίες που αποτελούν σεξουαλικές παρεκκλίσεις όπως σαδισμός, μαζοχισμός, ενσάρκωση φανταστικών ρόλων π.χ. με περίεργο ντύσιμο ή sex σε περίεργα μέρη κλπ.

(β) Δυνατότητες πόρνης (στην παλαιού τύπου πορνεία)

Οι εκδιδόμενες σε αυτόν τον τύπο πορνείας την πορνεία της εκτόνωσης της σύγχρονης Ελλάδας ήταν οργανωμένες και συνηθισμένες ηθικά και πολιτιστικά σε έναν τύπο, τρόπο και ύφος παροχής πορνικών υπηρεσιών. Πιο συγκεκριμένα, απολάμβαναν ένα καθεστώς ασφάλειας σχεδόν μονοπωλίου, στο οποίο ο ανταγωνισμός ήταν περιορισμένος και η ζήτηση σχετικά σταθερή. Στο συγκεκριμένο καθεστώς, αν και η παρουσία παραδοσιακών σωματεμπόρων και

μαστροπών ήταν συνηθισμένη η εκδιδόμενη είχε κάποιες σχετικές και περιορισμένες δυνατότητες:

(α) Ελευθερία κινήσεων. Μπορούσε να αποτελέσει ζήτημα προσωπικής απόφασης το αν και πότε θα λάμβανε χώρα μίσθωση για παροχή πορνικών υπηρεσιών («Σπάνια δουλεύω βράδυ. Ούτε νυχτιές παίρνω... Δε μπορώ να μείνω πολλή ώρα μ'έναν άνθρωπο που δεν τον θέλω» Ηρώ 29 ετών), Χατζή: 1993: 77)

(β) Επιλογή των πελατών. Το εκδιδόμενο άτομο είχε μια περιορισμένη δυνατότητα να αρνηθεί την προσφορά πορνικών υπηρεσιών σε οποιονδήποτε πελάτη για οποιονδήποτε λόγο (Όσες φορές έχουν έρθει για να με πάρουν φίλοι μου και γνωστοί,.... εγώ δεν τους πήρα. Με έναν φίλο (...) θέλω να κουβεντιάσω μαζί του (...) ντρέπομαι να γδυθώ μπροστά του ή να τον δω γυμνό. Επειδή κάνω αυτή τη δουλειά, έπεται, ότι ξεπερνάω και τα όρια; Μαρία 26 ετών, Χατζή: 1993: 257).

(γ) Επιλογή των πορνικών υπηρεσιών. Το εκδιδόμενο άτομο είχε κάποια δυνατότητα να θέσει όρια ως προς τον τύπο των πορνικών υπηρεσιών που θα προσφέρει και συνεπώς να αρνηθεί πορνικές υπηρεσίες που δεν επιθυμεί να προσφέρει (Έχουν έρθει επίσης να μας πάρουν για παρτούζες. Εγώ όμως δεν πάω, γιατί είναι πολύ επικίνδυνο να πας μόνη σου με δύο άντρες, δεν ξέρεις τι θα αντιμετωπίσεις». Φωφώ 25 ετών, Χατζή: 1993: 249)

(δ) Περιορισμένος έλεγχος της τιμής της πορνικής μίσθωσης. Το εκδιδόμενο άτομο όριζε την τιμή της πορνικής μίσθωσης. Ο πελάτης τη δεχόταν ή αποσυρόταν («...νεκρόφιλους που μαζεύουν από το

πεζοδρόμιο γυναίκες για αμύθητα ποσά για να τις οδηγήσουν στις νεκροκάμαρες που έχουν στις πολυτελείς βίλες τους» Κασσιανή 36 ετών, Χατζή: 1993: 135).

(ε) Τήρηση όρων φυσικής και ψυχικής υγείας «Πιο πολύ όμως φοβάμαι το AIDS. Προσέχω τις κινήσεις τους, να μην είναι απότομες, γρήγορες. Φοβάμαι συνέχεια μη σπάσει το προφυλακτικό, αφού στους περισσότερους βάζω διπλά προφυλακτικά». Ηρώ 29 ετών, Χατζή: 1993: 77).

«Βέβαια κι εγώ έξω από τη δουλειά μου (...) δεν επιτρέπω σε κανέναν να μου πει κουβέντα Εδώ μέσα όμως τι να κάνω θα τον υποστώ, αλλά μέχρις ένα σημείο βέβαια!!(...) γιατί να με τυραννάει ο καθένας; Μαρία 26 ετών, Χατζή: 1993: 257).

Ίσως σε μια πρώτη προσέγγιση του θέματος των δυνατοτήτων της πόρνης μέσα στην συγκεκριμένη πορνική αγορά, η λέξη «δυνατότητα» να μοιάζει ανάρμοστη ή να φαίνεται σωστότερη μέσα σε εισαγωγικά. Όταν το περιβάλλον εργασίας και οι συνθήκες παροχής υπηρεσιών έχουν έτσι και αλλιώς στοιχεία που συντρίβουν την προσωπικότητα, και την ηθική του εργαζόμενου προσώπου, ίσως να ακούγεται μικρής σημασίας η δυνατότητα μη αποδοχής ενός φίλου, ή συγγενικού προσώπου ως πελάτη. Όταν η φύση της εργασίας και ο χώρος της πορνείας γενικότερα έχουν στοιχεία που προξενούν απόγνωση ακόμη και στον μελετητή του φαινομένου πόσο αδιανόητη δείχνει η προσπάθεια τήρησης όρων ψυχικής υγείας από την ίδια την πόρνη!

Ωστόσο οι δυνατότητες αυτές της εκδιδόμενης στην παλαιού τύπου πορνεία πραγματοποιήθηκαν μέσα σε κάποια όρια, πράγμα που τονίζει άλλωστε τη διαφορά μεταξύ αυτού του τύπου πορνείας και την εξαναγκαστική πορνεία. Ακόμη και στις περιπτώσεις εκείνες των γυναικών που εκδίδονται στην παλαιά πορνεία κάτω από συνθήκες απαγορευτικές για οποιαδήποτε δυνατότητα ελευθερίας κινήσεων, επιλογής πελατών κλπ. βρίσκουμε τεράστια διαφορά με την εξαναγκαστικά εκδιδόμενη. Κι αυτό γιατί η οργάνωση της πορνικής αγοράς και η ηθική της ήταν τέτοια που επέτρεπε έστω την ψευδαίσθηση αυτών των δυνατοτήτων σε αντίθεση με την εξαναγκαστική πορνεία όπου απουσίαζε εντελώς.

(γ) Διαδικασία εκπόρνευσης

Ενδιαφερόμενη να δώσει απάντηση στο ερώτημα γιατί μια γυναίκα γίνεται πόρνη η κοινωνιολόγος Nanette J. Davis¹ πήρε συνέντευξη από τριάντα πόρνες. Στην ερευνητική της αυτή προσπάθεια ανακάλυψε τρία στάδια απ'τα οποία περνούν οι εκδιδόμενες κατά τη διάρκεια εκπόρνευσής τους, έως τη χρονική στιγμή της συνειδητοποίησης άσκησης του επαγγέλματος της πόρνης.

α) Το πρώτο στάδιο είναι η παθητική η ακούσια κίνηση, και καλύτερα η έκπτωση από την τυχαία σεξουαλική επαφή στην πρώτη πράξη πορνείας. Οι ηλικίες κυμαίνονταν μεταξύ επτά και δεκαοχτώ χρόνων, άρα κατά μέσο όρο τα κορίτσια είχαν την πρώτη σεξουαλική τους επαφή στην ηλικία των δεκατριών χρόνων και έξι μηνών. Για

1.Henslin JM, Light D.W.Jr (1983), σελ.66-69.

περίπου τέσσερα χρόνια τα κορίτσια εμπλέκονταν σε πολλές τυχαίες σεξουαλικές σχέσεις και κατόπιν έγινε η εκτροπή από την τυχαία επαφή στην με χρήματα επαφή. Ένα από τα ερωτηθέντα άτομα της Davis τα περιέγραψε με τον εξής χαρακτηριστικό τρόπο.: «Πήγαινα σχολείο και ήθελα να πάω σε αυτόν τον χώρο το επόμενο βράδυ. Χρειαζόμουν καινούρια ρούχα. Βγήκα έξω στις δέκα και γύρισα σπίτι στις 12. Είχα τρία αγόρια την πρώτη φορά και δεκαπέντε δολάρια για το καθένα».

β) Η Davis ονομάζει το δεύτερο στάδιο μεταβατική παρέκκλιση. Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου που διαρκεί κατά μέσο όρο έξι μήνες τα κορίτσια είναι αναποφάσιστα σχετικά με τον ρόλο τους ως πόρνες. Αδυνατούν να αποφασίσουν αν πραγματικά θέλουν να δεχτούν τον καινούριο τους ρόλο, αυτόν της πόρνης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο προσπαθούν να κάνουν να φανεί η πράξη τους ως φυσιολογική. Για παράδειγμα ένα κορίτσι είπε: «Είμαι άτομο που του αρέσει να περπατάει. Δεν είναι κακό να παίρνεις κάποιον καθώς περπατάς. Πάντα μου αρέσει να τριγυρνώ την νύχτα... Και τα κορίτσια θα δελεαστούν. Στα κορίτσια αρέσουν οι προσφορές...».

Με το να παρουσιάζουν φυσιολογικές τις πράξεις τους (απλά περπατούσα- κάτι το φυσιολογικό- και συνάντησα κάποιον- εξίσου φυσιολογικό) τα κορίτσια προβάλλουν την αιτία της συμπεριφοράς τους μακριά από τον εαυτό τους. Στην ουσία λένε: «Είμαι ένα άτομο που του αρέσει να περπατάει το βράδυ. Υπάρχουν άντρες που κάνουν προσφορές. Και δε μπορείς να κατηγορήσεις μια κοπέλα που δελεάζεται από αυτές. Είναι φυσιολογικό. Τοποθετώντας την εμπλοκή τους με την

πορνεία στο πλαίσιο του φυσιολογικού, τους επιτρέπει να εκτρέψουν την κατηγορία μακριά από τον εαυτό τους.

γ) Το τρίτο στάδιο είναι ο επαγγελματισμός. Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου οι εκδιδόμενες αποκτούν ταυτότητα, δηλαδή σταματούν να κοροϊδεύουν τον εαυτό τους πως αυτό που κάνουν είναι φυσιολογικό και αρχίζουν να σκέφτονται τον εαυτό τους σαν πόρνες. Μετά οργανώνουν τη ζωή τους γύρω από αυτήν την ταυτότητα και υπερασπίζονται την εμπλοκή τους στην πορνεία. Για παράδειγμα αρκετές είναι εκείνες οι εκδιδόμενες που επιτίθενται και ισχυρίζονται πως όλοι στην κοινωνία εκπορνεύονται με κάποιο τρόπο και ότι οι πόρνες είναι απλά λιγότερο υποκρίτριες σχετικά με το τι κάνουν.

Μία εκδιδόμενη στην συνέντευξη- συζήτηση με την Τασία Χατζή το έθεσε ως εξής: «Εδώ στο ξενοδοχείο έρχονται παντρεμένες γυναίκες με τους φίλους τους και μετά σου λένε τι, εγώ έκανα αυτό το πράγμα; Οι γυναίκες μας αντιμετωπίζουν με περιφρόνηση... αλλά ο καθένας τα δικά του δε τα βλέπει. Εμείς τουλάχιστον ξέρουμε τι κάνουμε. Κάνουμε επάγγελμα και το κάνουμε φανερά» (Χατζή: 1993: 188). Ενώ μια άλλη απορεί: «Γιατί μιλάμε για προστάτες και νταβατζήδες μόνο όταν μιλάμε για πόρνες; Όταν οι γυναίκες που δεν είναι της δουλειάς μας παντρεύονται με σκοπό να αράξουν και να εξασφαλιστούν, ο σύζυγός τους δεν είναι μήπως ένας προστάτης έτσι και αλλιώς;» (Χατζή: 1993: 202).

Δ.- Η προσωπικότητα της πόρνης

Πολλοί, αν όχι οι περισσότεροι άνδρες και γυναίκες αξιοσέβαστα μέλη της κοινωνίας αντιμετωπίζουν την πόρνη με περιφρόνηση ή οίκτο, ή και τα δύο. Ακόμη και οι άντρες εκείνοι που φέρουν μεγάλη ευθύνη για την ύπαρξη του επαγγέλματος με την οικονομική ενίσχυση που του δίνουν ως πελάτες, απέχουν από κάθε συζήτηση για την πορνεία θεωρώντας την ανήθικη και κοιτούν υποτιμητικά τη γυναίκα εκδιδόμενη. Κι αυτό γιατί η εκδιδόμενη θεωρείται «ηθικά απόβλητη» και η συμπεριφορά της κοινωνίας διέπεται από τη διάθεση να κρύψει αυτή την άσχημη πτυχή της.

Η συμπεριφορά αυτή είναι η ίδια προς όλες τις εκδιδόμενες ανεξάρτητα αν είναι νόμιμες ή κρυφές, το κοινωνικό στρώμα από το οποίο προέρχονται, τη μόρφωσή τους κλπ. Όμως η εκδιδόμενη μπορεί να προέρχεται από όλα τα κοινωνικά στρώματα και η προσωπικότητά της διαφοροποιείται ανάλογα με τα βιώματά της μέσα στην οικογένεια, τις συνθήκες κάτω από τις οποίες άρχισε να ασκεί το επάγγελμά της και τις δυνατότητες προσαρμογής στον συγκεκριμένο τρόπο ζωής.

Οι έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί κυρίως σε εκδιδόμενες στην παλαιού τύπου πορνείας δείχνουν ότι παρά τη διαφορετικότητα των ατόμων υπάρχουν κάποια κοινά χαρακτηριστικά που συνθέτουν την προσωπικότητα της πόρνης. Το σίγουρο είναι πως ο ψυχολογικός της τύπος είναι σύμμεικτος. Είναι ψευδολόγος, πονηρή, επιπόλαια, μοιρολάτρησ αλλά και φιλεύσπλαχνη, θρησκόληπτη και τίμια στις υποχρεώσεις και τα χρέη της.

Οι περισσότερες έχουν βρει μια εκλογικευμένη εξήγηση για την ύπαρξη τους στην κοινωνία πράγμα που τους επιτρέπει την ηθική προσαρμογή τους στις κοινωνικά κατακριτέες συνθήκες ζωής τους. Επειδή ακριβώς βιώνουν την κοινωνική υποκρισία όταν οι ίδιοι που τις αποστρέφονται ζητούν τις υπηρεσίες τους μπορεί να γίνουν επιθετικές και μνησικάκες μιλώντας για τους «αξιοσέβαστους» πολίτες και τις τίμιες συζύγους τους. Συναισθήματα αηδίας και μνησικακίας τρέφουν και για τους πελάτες ειδικά για εκείνους που αξιώνουν «διαφορετικές» σεξουαλικές εμπειρίες. Στην καλύτερη περίπτωση τα συναισθήματα αυτά δίνουν τη θέση τους σε μια επιδεικτική αδιαφορία.

Η εκδιδόμενη έχει την ανάγκη για ένα χώρο δικό της, καταφύγιο από τους φορτικούς πελάτες και την κοινωνική απόρριψη. Ετσι η ιδιωτική τους ζωή είναι κάτι το απόκρυφο και το σπίτι τους αποτελεί τον πρώτο τους οικονομικό στόχο και το ιερό τους ησυχαστήριο. Τον ρόλο τους ως μητέρες τον αναλαμβάνουν όταν το επιτρέπουν οι συνθήκες ζωής τους με μεγάλη υπευθυνότητα και υποδειγματική αφοσίωση. Είναι πρόθυμες να ξεχάσουν την απόρριψη που έχουν νοιώσει από τους γονείς ή τους συγγενείς τους και να τους στηρίξουν οικονομικά όταν τους το ζητήσουν.

Έχουν ανάγκη να νοιώσουν και να επιβεβαιώσουν ότι κάποιος τις δέχεται και τις αγαπά και αυτή η συναισθηματική τους ανασφάλεια τις κάνει εύκολα θύματα στους μαστροπούς τους και άλλους εκμεταλλευτές τους. Η διάθεσή τους να επιδείξουν στην κοινωνία μία εικόνα υλικής ευμάρειας οδηγεί τις εκδιδόμενες στη σπατάλη γι'αυτό σπάνια

εκπληρώνουν την επιθυμία τους για συλλογή εύκολου χρήματος και αποχώρηση από την πορνεία.

Εύλογα λοιπόν κάποιοι ερευνητές καταλήγουν ότι η εκδιδόμενη «χρησιμοποιώντας σαν επάγγελμα μία από τις βασικές λειτουργίες του ανθρώπου είναι ευνόητο να διαστρέφεται τόσο ώστε να αποτελεί ιδιόρρυθμο τύπο, ανεπίδεκτο συνήθως διορθώσεως»¹.

2.-Η ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΗ ΠΟΡΝΕΙΑ-ΠΟΡΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΛΑΥΣΗΣ.

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1980 εμφανίστηκε στην Ελλάδα η οικονομικά προσανατολισμένη πορνεία, η πορνεία με οικονομικό προσανατολισμό. Επρόκειτο για μια πορνεία παράνομης διακίνησης και εγκατάστασης αλλοδαπών γυναικών με σκοπό τη σεξουαλική-οικονομική εκμετάλλευση. Το κίνητρό της ήταν καθαρά και μόνο το κέρδος από τη διαχείριση της ανδρικής απόλαυσης. Μέθοδός της υπήρξε η εκτεταμένη αναπαραγωγή ώστε να επιτευχθεί η όσο το δυνατόν πληρέστερη κάλυψη της ανάγκης της απόλαυσης. Από ηθικής πλευράς η νέα πορνεία μπορούσε να κοιτάζει κατά πρόσωπο την κοινωνία σε χρηματικούς και οικονομικούς όρους.

Η οικονομικά προσανατολισμένη πορνεία εμφανίστηκε στην Ελλάδα με την απεχθή μορφή της διεθνικής σωματεμπορίας και της εξαναγκαστικής πορνείας. Η ανάπτυξή της και η πρόσβασή της σε ευρύτατα τμήματα του ανδρικού πληθυσμού οφειλόταν ακριβώς στον

1.Αναστ. Μοσχόπουλος.Δελτίο Εγκληματολογικής Ενημέρωσης 1986
τ.5-6, σελ. 12

εξαναγκαστικό της χαρακτήρα. Πιο συγκεκριμένα, ο εξαναγκασμός και η χρήση βίας κατά πρώτον επέτρεψαν την εισαγωγή μεγάλου αριθμού αλλοδαπών και τη διαρκή ανανέωσή τους. Κατά δεύτερον επέβαλλαν στις γυναίκες αυτές συνθήκες στα όρια της επιβίωσης και την υποχρέωση να ικανοποιούν τους πελάτες ως προς όλες τις απαιτήσεις τους αδιακρίτως.

α. Η έννοια του trafficking και η προσφορά του στον έλληνα πελάτη

Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιών που συνοδεύει τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, με την έννοια "trafficking" εννοείται η «στρατολόγηση, μεταφορά, μεταβίβαση, απόκρυψη ή παραλαβή προσώπων με τη χρήση ή την απειλή χρήσης βίας ή άλλης μορφής εξαναγκασμού, την απαγωγή, την εξαπάτηση, το δόλο, την κατάχρηση ισχύος ή της θέσης τρωτότητας, τη δολοφονία πληρωμών ή πλεονεκτημάτων για την εξασφάλιση της σύμφωνης γνώμης προσώπου που έχει τον έλεγχο πάνω σε άλλο πρόσωπο, με σκοπό την εκμετάλλευση. Η έννοια εκμετάλλευση περιλαμβάνει κατ'ελάχιστο, την εκμετάλλευση της πορνείας άλλων ή άλλη μορφή σεξουαλικής εκμετάλλευσης, την εξαναγκαστική εργασία ή υπηρεσίες, τη δουλεία ή πρακτικές παρόμοιες της δούλειας, τη δέσμευση ή την αφαίρεση οργάνων».

Παίρνοντας σαν βάση τον ορισμό αυτό σε συνδυασμό με τις έρευνες για τον τρόπο εγκατάστασης αλλοδαπών γυναικών στην πορνική αγορά της Ελλάδας, οδηγείται κανείς στο εξής συμπέρασμα: Σχεδόν το σύνολο των γυναικών και παιδιών που προωθήθηκαν στην Ελλάδα, κατά την περίοδο 1990-2000, από χώρες της Ανατολικής και Κεντρικής Ευρώπης και της Βαλκανικής, προωθήθηκαν από δίκτυα διεθνούς σωματεμπορίας σε καθεστώς εξαναγκασμού και εκμετάλλευσης.

Η αλλαγή που δημιουργήθηκε στην δομή και την οργάνωση της ήδη υπάρχουσας πορνείας θα μπορούσε να μην αποβεί επιτυχής για την επιβίωση και ανάπτυξη της διεθνικής σωματεμπορίας. Ωστόσο συνέβη ακριβώς το αντίθετο. Το εμπόρευμα των διεθνοσωματεμπόρων είχε τεράστια αποδοχή από τον Έλληνα πελάτη. Συγκεκριμένα αυτό που πρόσφεραν τα δίκτυα στην πορνική πελατεία της Ελλάδας ήταν:

α) Η «Ρωσίδα». Όχι μόνο με την προβολή συγκεκριμένων φυσικών χαρακτηριστικών αλλά και σαν ιδέα με όλες τις πολιτικές, πολιτιστικές και ρατσιστικές σημασίες που μπορεί να έχει

β) Ποικιλία γυναικών

γ) Ποικιλία υπηρεσιών

δ) Τιμές προσιτές. Αφού μόνο με τη βία των διεθνοσωματεμπόρων θα μπορούσαν να υπάρχουν αμοιβές έως και κάτω από τα όρια επιβίωσης.

ε) Επαρκείς ποσότητες και διαρκής ανανέωση του πληθυσμού. Ακόμη και όταν προηγούνταν αγορές όπως η γερμανική, ο αριθμός που

ζητούσε η ελληνική πελατεία ικανοποιούνταν έστω και με δεύτερης ποιότητας δυναμικό.

ε) Ποικιλία τρόπων προσέγγισης. Δημιουργήθηκαν νέες μορφές παροχής πορνικών υπηρεσιών ή θεσμοποιήθηκαν και εμπλουτίστηκαν οι υπάρχουσες: η πορνεία στο μπαρ και το νυχτερινό κέντρο, η πορνεία μέσω τηλεφώνου κλπ.

Τα δίκτυα trafficking εξασφαλίζοντας τους παράγοντες αυτούς στο προϊόν προσφοράς τους μπορούσαν πια να το απευθύνουν και σε δύσκολα προσεγγίσιμους πελάτες είτε λόγω κοινωνικής θέσης είτε λόγω εγκατάστασης, δηλ. σε πελάτες από τα μεσαία και άνω στρώματα ή αγρότες. Τόσο η ευελιξία στους τόπους εγκατάστασης όσο και στον τρόπο οργάνωσης των συναντήσεων μπορούσε να εξασφαλίσει την διακριτική πρόσβαση και μάλιστα σε πιο ελκυστικό περιβάλλον από εκείνο του οίκου ανοχής. Χάρη στα δίκτυα αυτά λοιπόν κατά την τελευταία δεκαετία η πορνεία στην Ελλάδα μετατράπηκε από πορνεία της εκτόνωσης σε πορνεία της απόλαυσης και συγχρόνως έγινε απόλυτα προσβάσιμη στο σύνολο του ανδρικού πληθυσμού.

B. Διαδικασία εκπόρνευσης

Η γεωπολιτική θέση της Ελλάδας υπήρξε ένας σημαντικός παράγοντας για την ενσωμάτωσή της στα ήδη ανεπτυγμένα από τη δεκαετία του 1980 δίκτυα εμπορίας ανθρώπων. Ωστόσο ίσως ακόμη πιο σημαντικός να ήταν ο παράγοντας εκείνος της ιστορικής συγκυρίας. Οι κοινωνικοπολιτικές μεταβολές στη Σοβιετική Ένωση και άλλες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και της Βαλκανικής είχαν δραματικές συνέπειες σε

μεγάλα τμήματα του πληθυσμού. Εκατομμύρια νέες γυναίκες είδαν τις σπουδές και τον πολιτισμό τους να χάνουν την αξία τους στην αγορά εργασίας και ήρθαν αντιμέτωπες με φοβερές καταστάσεις φτώχειας.

Επιπλέον, σύμφωνα με την έρευνα του Γρ. Λάζου (2002: 1. Η εκδιδόμενη: σ. 203), επρόκειτο για πρόσωπα απόλυτα μη συνηθισμένα στις μεθόδους εξαπάτησης και εκμετάλλευσης οι οποίες είναι τόσο φυσικές και καθημερινές στον δυτικό πολιτισμό. Αυτές οι γυναίκες λοιπόν αποτέλεσαν τα εύκολα και υπεράριθμα θύματα των διεθνικών σωματεμπόρων.

Η μέθοδος που χρησιμοποιούνταν για την εύρεση ατόμων ήταν η απάτη. Δηλαδή οι κοπέλες πείθονταν ότι έρχονταν στην Ελλάδα για μια αξιοπρεπή και συγκριτικά με τις αμοιβές στην πατρίδα τους πολύ καλά αμειβόμενη εργασία. Κάθως βέβαια τα διεθνή δίκτυα οργανώνονταν περισσότερο και η αγορά πίεζε για περισσότερα άτομα η εξαπάτηση έδωσε τη θέση της σε λιγότερο χρονοβόρες μεθόδους όπως τη χρήση βίας (απαγωγή), αγορά ή ενοικίαση από συγγενείς. Στη συνέχεια προχωρούσαν στην παράνομη είσοδο και εγκατάσταση των γυναικών, αλλαγή τόπου παραμονής χωρίς ενημέρωση των αρχών, εικονικούς γάμους, πλαστές άδειες εισόδου, ψεύτικα δικαιολογητικά και βεβαιώσεις κλπ.

Από τη στιγμή που οι διεθνείς σωματέμποροι είχαν στα χέρια τους τις γυναίκες αυτές κύριο μέλημα τους ήταν η διαγραφή της ελεύθερης βούλησης και η συντριβή του ηθικού στοιχείου μέσα τους. Η μετατροπή της φοβισμένης γυναίκας σε άβουλο πλάσμα με τη χρήση

βίας και απόλυτου εξευτελισμού έκριναν πολύ σωστά πως ήταν απαραίτητη ώστε να μη τεθούν από εκείνες εμπόδια στους στόχους τους. Γιατί ακόμα και αν υπήρχαν κάποιες γυναίκες που θα δέχονταν να ασκήσουν την πορνεία με τη θέλησή τους δε θα άντεχαν τον τύπο της πορνείας για τον οποίο προορίζονταν. Κι αυτό γιατί οι διεθνοσωματέμποροι είχαν θέσει τέτοιους στόχους οικονομικούς που για την υλοποίησή τους χρειάζονταν γυναίκες με μέγιστη πορνική απόδοση δηλαδή μέγιστα έσοδα γι'αυτούς και χαμηλό κόστος συντήρησης άρα ελάχιστη ή κατάργηση αμοιβής των εκδιδομένων και διαβίωση όσο το δυνατόν χαμηλότερη.

Μια γυναίκα μπορεί να αποφασίσει να εκπορνευτεί στα πλαίσια κοινωνικοοικονομικών εξαναγκασμών (δηλαδή, με κάποιο στοιχείο προσωπικής βούλησης). Αποκλείεται όμως να δεχτεί να μεταπέσει στην μόνιμη κατάσταση πολιτιστικής, ψυχικής και σωματικής εξαθλίωσης που μετέπιπταν οι γυναίκες αυτές. Σύμφωνα με μαρτυρίες κρατούνταν χωρίς φαγητό για ημέρες από τους σωματεμπόρους οι οποίοι με τη χρήση βίας, δηλαδή άγριων ξυλοδαρμών και αλλεπάλληλων ομαδικών βιασμών αναλάμβαναν την ψυχική αποσύνθεσή της ώστε να εξασφαλιστεί η συναίνεση τους σε κάθε μορφή σεξουαλικής απαίτησης από κάθε πελάτη.

Οι διεθνοσωματέμποροι μεριμνούσαν ώστε τα άτομα που διαχειρίζονταν να μην έχουν κοινωνικές επαφές ώστε να βρεθούν σε μια κοινωνικοψυχική κατάσταση εκτός τόπου και χρόνου. Αυτό ήταν εύκολο να επιτευχθεί αφού οι γυναίκες αποκόπτονταν ξαφνικά από το οικείο και το ευρύτερο κοινωνικό τους περιβάλλον, υφίσταντο τις κακουχίες και τη

βάρβαρη μεταχείρισή τους μέχρι να εισαχθούν στην Ελλάδα (συχνά διασχίζοντας τα σύνορα πεζές) και βίωναν τις πιο απάνθρωπες μεθόδους «προετοιμασίας» για την έκδοσή τους κάτω από άθλιες συνθήκες κράτησης.

Σε όλα τα στάδια εκπόρνευσης από τα οποία πέρανε το εκδιδόμενο άτομο στα χέρια των διεθνών σωματεμπόρων βίωνε τη βία-ψυχολογική, φυσική και σεξουαλική. Οι επιπτώσεις στα εκδιδόμενα άτομα ήταν η κατάθλιψη, οι απόπειρες αυτοκτονίας, σοβαρές σωματικές βλάβες και ενίοτε ο θάνατος. Αρκεί να σημειωθεί ότι τέτοια ήταν η έκταση της βίας που χρησιμοποιούσαν οι διεθνοσωματέμποροι στα άτομα που διακινούσαν ώστε αρχικά ξένισαν, φόβισαν και απομάκρυναν ακόμα και τους ίδιους τους σωματεμπόρους της τοπικής μαστροπείας!

γ. Η προσωπικότητα της πόρνης

Όπως ήδη παρατηρήθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο τα άτομα τα οποία κινούνται από τα κυκλώματα διεθνικής σωματεμπορίας βιώνουν από τη στιγμή που εντοπίζονται μέχρι την προώθησή τους στην πορνεία και κατά τη διάρκεια όλης της θητείας τους στην πορνική αγορά τη βία με όλες τις μορφές της: ψυχολογική, σωματική, σεξουαλική. Το αποτέλεσμα της ανεξέλεγκτης αυτής χρήσης βίας ήταν άτομα στερημένα οποιασδήποτε προσωπικής βούλησης σε καταστάσεις τέτοιου ελέγχου που έφταναν στο σημείο να ζητούν άδεια για την ικανοποίηση των φυσικών τους αναγκών. Η τραυματική τους εμπειρία σε συνδυασμό με την απουσία κοινωνικών επαφών και την άγνοια της ελληνικής γλώσσας της οδηγούσαν σε μια κατάσταση εκτός τόπου και

χρόνου όπου οι έννοιες της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας και του ηθικού στοιχείου απουσίαζαν εντελώς.

Αυτό που πέτυχε η εξαναγκαστική πορνεία η απόλυτη συντριβή της προσωπικότητας του εκδιδόμενου ατόμου. Αυτός ήταν ο στόχος των δικτύων διεθνικής σωματεμπορίας: ένα πορνικό δυναμικό υπάκουο. Δεν ενδιέφερε η εκδιδομένη ως αυτόνομο υποκείμενο αλλά ως πορνικό δυναμικό, ως κέρδος από την όσο το δυνατό πιο εντατική εκμετάλλευσή της. Στην οικονομικά προσανατολισμένη πορνεία, το εκδιδόμενο άτομο εκλαμβάνεται υπόψη ως απόλυτη δέσμευση του σώματος και της ψυχής με σκοπό το κέρδος. Οι στόχοι είναι πολύ υψηλοί για να επιτραπεί το ρίσκο της ύπαρξης προσωπικότητας.

δ.- Μεγέθη

Κατά τη δεκαετία του 1990 προωθήθηκε στην πορνεία ένας μεγάλος αριθμός αλλοδαπών γυναικών και εγκαταστάθηκε στους διάφορους πορνικούς τομείς εξελίσσοντάς τους όπως για παράδειγμα τα bar, τους οίκους μασάζ κλπ.. Σκοπός αυτής της διακίνησης υπήρξε η όσο το δυνατόν πληρέστερη ικανοποίηση των σεξουαλικών αναγκών του ελληνικού πελάτη οι οποίες άφηναν πίσω οριστικά την έννοια της εκτόνωσης και προσανατολίζονταν σταθερά σε εκείνη της απόλαυσης.

Οι αλλαγές αυτές στην πορνεία «είχαν πολύπλευρο κόστος, σε ανθρώπους, πολιτισμό, θεσμούς και ιδανικά σε χρήμα. Εστιάζοντας μόνο στο οικονομικό κόστος, έφτασε –και μάλλον ξεπέρασε- τα 7,3 δισεκατομμύρια ευρώ. Ουσιαστικά η κοινωνία στην Ελλάδα χρηματοδότησε την αλλαγή στην πορνεία. Επέλεξε να επενδύσει τα

συγκεκριμένα ποσά στην πορνεία για τον εκσυγχρονισμό της αντί άλλων τομέων της κοινωνικής ζωής και οικονομίας». (Λάζος, 2002, 2. Ο πελάτης, σελ. 177).

Για να κατανοηθεί πληρέστερα η έννοια του κόστους και ιδιαίτερα σε σχέση με τον πολιτισμό, τους θεσμούς, την ηθική της κοινωνίας της Ελλάδας κατά τη συγκεκριμένη περίοδο κρίνεται απαραίτητη η έμφαση στο μέγεθος των αλλαγών αυτών. Και επειδή περιγραφές των ατόμων που κινούνται στο χώρο της πορνείας όσο και από τα θύματα αυτής, όσο γλαφυρές και να είναι αδυνατούν να αποδώσουν την εικόνα όπως μόνο η έκθεση των πραγματικών μεγεθών μπορεί, δανειζόμαστε τον παρακάτω πίνακα στοιχείων του Γρηγορίου Λάζου.

Μετά την πολυετή επισταμένη ερευνά του, ο σημερινός επιστημονικός υπεύθυνος στην Ομάδα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης αναφέρει τα εξής μεγέθη των πληθυσμών εξαναγκαστικά και μη εξαναγκαστικά εκδιδομένων στην Ελλάδα την περίοδο από το 1990 έως και το 2000.

Έτος	Εξαναγκαστικά εκδιδόμενα άτομα	Διαφορά πληθυσμού	Ποσοστιαία διαφορά πληθυσμού	Μη εξαναγκαστικά εκδιδόμενες (Ελληνίδες και αλλοδαπές)
1990	2.100			3.400
1991	3.000	900	43%	3.250
1992	4.500	1.500	50%	3.150
1993	8.400	3.900	87%	3.200
1994	11.550	3.150	37%	3.200
1995	16.500	4.950	43%	3.250
1996	20.150	3.650	22%	3.300
1997	21.750	1.600	8%	3.300
1998	19.700	-2.050	-9%	3.400
1999	20.300	600	3%	3.550
2000	19.400	-900	-4%	3.800

Δ.- Η ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΟΡΝΕΙΑΣ

Ορισμένοι συγγραφείς έχουν αναφερθεί στον τύπο της γυναίκας που «γεννήθηκε» πόρνη. Άλλοι πάλι έχουν θεωρήσει την πόρνη εγκληματία αποτέλεσμα εκφυλισμένου ανθρώπινου τύπου, άτομο με ιδιότητες φρενοβλάβειας. Ωστόσο σήμερα οι έρευνες έχουν δείξει ότι παρά τα κάποια κοινά χαρακτηριστικά στην προσωπικότητα των εκδιδομένων δεν υπάρχει σοβαρή επιχειρηματολογία για την ύπαρξη όποιας προδιάθεσης εκ γενετής. Τα περισσότερα στοιχεία της προσωπικότητας της πόρνης φαίνεται πως είναι επίκτητα ενώ είναι δεδομένη η διαφοροποίηση του ψυχικού κόσμου των εκδιδομένων ατόμων κατά τη διαδικασία εκπόρνευσής τους.

Από την άλλη οι στατιστικές παρουσιάζουν τα εκδιδόμενα άτομα ως άτομα με διανοητικό επίπεδο χαμηλότερο του μέσου όρου. Η ανεπάρκεια νοητικών και ψυχικών δυνάμεων τις ωθεί στην επιλογή ενός επαγγέλματος που δεν απαιτεί κάποια ειδικά προσόντα. Όμως πριν δεχτεί κάποιος τα συμπεράσματα αυτά πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη ότι οι περισσότερες έρευνες έχουν γίνει σε εκδιδόμενες που βρίσκονταν σε φυλακή ή νοσοκομεία, άρα κυρίως στον τύπο της πόρνης του πεζοδρομίου. Στον τύπο αυτό που χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη επικινδυνότητα και τη χαμηλότερη αμοιβή καταλήγουν στην πλειονότητά τους άτομα προερχόμενα από τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα. Και μόνο εξαιτίας αυτού του γεγονότος η εγκυρότητα συμπερασμάτων για το σύνολο των εκδιδομένων κλονίζεται.

Είναι βέβαιο ότι η πορνεία έχει βαθύτερα κοινωνικά αίτια. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να γίνει πάλι μνεία στον διαχωρισμό των εξαναγκαστικά και μη εξαναγκαστικά εκδιδομένων ατόμων. Στα πρώτα κοινωνικά αίτια υφίστανται και οι παράγοντες του περιβάλλοντος είναι αυτά που τις ωθούν στην πώληση των σεξουαλικών υπηρεσιών τους αλλά η απόφαση είναι δική τους. Ετσι θα μπορούσε κάποιος πιο σωστά να το θέσει ως λόγους ή ακόμη και ως κίνητρα που ωθούν μια γυναίκα στο να γίνει εκδιδόμενη. Οι λόγοι είναι πολλοί και δε μπορεί κανείς να υποδείξει έναν ως τον μοναδικό ή μια κοινωνική ανεπάρκεια συγκεκριμένη που πρέπει να θεραπευτεί και που αυτό θα αποτελούσε τη λύση του όλου προβλήματος.

α.- Ο οικονομικός παράγοντας

Ως κύριος λόγος αναφέρεται ο οικονομικός. Πριν από εκατό χρόνια η μόνη αξιοπρεπής ενασχόληση για τη γυναίκα ήταν ο γάμος. Η εναλλακτική ήταν η υπηρεσία σε κάποιο σπίτι, ενασχόληση που αφενός επέφερε την κοινωνική επίκριση αφετέρου συνοδευόταν από άσχημες και συχνά άθλιες συνθήκες ζωής. Σύμφωνα με έρευνες της εποχής στις εκδιδόμενες ένας σοβαρός λόγος που τις ώθησε στους δρόμους φαίνεται να ήταν η πείνα.

Στις σημερινές κοινωνίες και ειδικότερα στον δυτικό κόσμο τα αίτια της φτώχειας και της ανεργίας δε φαίνεται να δίνουν μια ικανοποιητική απάντηση για την έκταση της πορνείας. Ωστόσο ο οικονομικός λόγος ισχύει και σήμερα. Ιδιαίτερα στις γυναίκες που απασχολούνται σε χαμηλόμισθες εργασίες. Γιατί η φτώχεια δεν ορίζεται

οικουμενικά ούτε και διαχρονικά. Αυτό που στη μία κοινωνία τη δεδομένη χρονική στιγμή ορίζεται ως φτώχεια σε μια άλλη ορίζεται ως σχετικός πλούτος. Έτσι οι δυτικές κοινωνίες μπορούν να καυχηθούν ότι τα μέλη τους εύκολα εξασφαλίζουν το καθημερινό φαγητό αλλά έχουν δημιουργήσει τόσες άλλες επιτακτικές ανάγκες σε αυτά που δύσκολα κατανοούν ότι ευημερούν.

Βέβαιο το πόσο επιτακτική αισθάνεται ένα άτομο την ανάγκη να ακολουθήσει τα πρότυπα της υπερ-καταναλωτικής κοινωνίας εξαρτάται από πολλούς παράγοντες όπως την παιδεία που έχει λάβει, την συναισθηματική του ασφάλεια κλπ. Είναι όμως γεγονός ότι ευνοείται η πορνεία έστω στην ερασιτεχνική ή την περιστασιακή μορφή της όταν ένας μισθός δεν αρκεί για να ικανοποιήσει το πλήθος των υλιστικών επιθυμιών μιας γυναίκας έτσι όπως αυτά υπαγορεύονται από το πρότυπο της επιτυχημένης. Εδώ θα μπορούσε να υποστηριχτεί ότι οι ηθοποιοί του κινηματογράφου, της τηλεόρασης ή τα μοντέλα διαφέρουν ελάχιστα από τις επαγγελματίες αφού πολλές φορές φαίνεται πως διατίθενται σεξουαλικά σε άνδρες που μπορούν να τους προσφέρουν τις ευκαιρίες καριέρας που αναζητούν.

Αυτή η πυρετώδης αναζήτηση της πολυτέλειας μπορεί να συνδυάζεται με ένα βαθύ συναισθηματικό ανικανοποίητο που έχει τις ρίζες του στην βρεφική ή παιδική ηλικία. Από τις προσωπικές εμπειρίες ελληνίδων εκδομένων στο βιβλίο της Τ. Χατζή αποκαλύπτεται ότι σχεδόν πάντα το οικογενειακό περιβάλλον από όπου προέρχονται δεν είναι το ιδανικό. Σε πολλές περιπτώσεις είναι μάλιστα βαθιά τραυματικό ενώ συνδυάζεται και με οικονομικές δυσκολίες. «Ο πατέρας μου ήταν

λιμενεργάτης. Δεν τον γνώρισα καθόλου, γιατί πέθανε όταν ήμουν ενάμιση χρόνου (...) Αφού τελείωσα το δημοτικό, πήγα στο νυχτερινό γυμνάσιο και ταυτόχρονα δούλευα στο εργοστάσιο. Δεν είχαμε τίποτα να φάμε....» Ελενα 31 ετών (Χατζή: 1993: 273). Υπάρχει βέβαια και η περίπτωση που η αγάπη για πολυτέλεια μοιάζει να συνδυάζεται μόνο με την οκνηρία. «Οι λόγοι ήταν και οικονομικά και γιατί ήθελα να ζήσω «τη μεγάλη ζωή» (...) Σε μια υπηρεσία ή οπουδήποτε αλλού το πολύ να έπαιρνα δεκαπέντε ή είκοσι χιλιάδες το μήνα, ποσό που βγάζω εδώ σε τέσσερις πέντε μέρες και κακά τα ψέματα είναι ένα ποσό!» Πόπη 31 ετών (Χατζή: 1993: 239).

Ο οικονομικός παράγοντας με την μία ή την άλλη μορφή σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό συνδυασμένος με άλλους παράγοντες φαίνεται πως διαχρονικά αποτελεί τον βασικό λόγο που ωθεί μια γυναίκα να μεταπέσει στην κατάσταση της εκδιδόμενης. Αυτό βέβαια ισχύει όταν οι παράγοντες του περιβάλλοντος αφήνουν ένα περιθώριο προσωπικής βούλησης δηλαδή στην μη εξαναγκαστική πορνεία. Στην εξαναγκαστική πορνεία καμία φτώχεια όσο σχετικά και να ορίζεται δε θα μπορούσε να αποτελεί τον βασικό παράγοντα για να καταλήξει με τη θέλησή της μια γυναίκα στα απάνθρωπα χέρια των διεθνικών σωματεμπόρων.

β. Η θεμελιώδης αιτία

Με τα ποσοστά των εξαναγκαστικά εκδιδόμενων στην ελληνική πορνεία θα αποτελούσε τουλάχιστον αφέλεια να αναζητά κανείς τα αίτια στο οικογενειακό υπόβαθρο της εκδιδόμενης ή στην οικονομική της κατάσταση. Οι αριθμοί παραπέμπουν την αναζήτηση σε αυτόν που

απαιτεί μέσω του χρήματος που διαθέτει την ύπαρξη της πορνείας δηλαδή στον πελάτη αλλά και στο σύνολο της κοινωνίας που αποδέχεται την απαίτηση αυτή και δεν την περιθωριοποιεί.

Φαίνεται λοιπόν πως στις σύγχρονες κοινωνίες του δυτικού κόσμου όπου η ικανοποίηση των βασικών αναγκών της τροφής, της ένδυσης και της στέγασης θεωρείται δεδομένη για τον μέσο πολίτη, η ανάγκη της σεξουαλικής απόλαυσης είναι πρωταρχικής σημασίας. Η πρωταρχικότητα της ανάγκης αυτής εκφράζεται με ισχυρούς οικονομικούς όρους ή, πιο απλά, η ζήτηση είναι αποτελεσματική γιατί η πελατεία είναι με τα χρήματα στο χέρι. Η αποτελεσματικότητα αυτή αποδεικνύεται ακριβώς από τα τεράστια νούμερα γυναικών που στρατολογήθηκαν εξαναγκαστικά από τις διάφορες χώρες για να καλύψουν την ανάγκη του Έλληνα πελάτη. Αρκεί να αναφερθεί ότι το 1996 οι εξαναγκαστικά εκδιδόμενες ξεπέρασαν τις 20.000!

Τα αξιόλογα κεφάλαια που διατίθονταν από τους πελάτες πέτυχαν τη διεύρυνση της πορνικής αγοράς αλλά και ταυτόχρονα κατέστησαν δυνατή τη διαφθορά προσώπων σε κομβικά σημεία του κρατικού μηχανικού και ευρύτερα της πολιτείας και της κοινωνίας. Σε μια τέτοια πραγματικότητα καταρρίπτονται όλοι οι μύθοι για την πορνεία και ο κύριος υπεύθυνος για την ύπαρξή της έρχεται στο προσκήνιο: ο πελάτης. Μέχρι πρόσφατα οι έρευνες για την πορνεία επικεντρώνονταν στην πόρνη ενώ ως πελάτης της θεωρούνταν ο περιθωριακός πολίτης. Τα νέα δεδομένα όμως ανατρέπουν τα πάντα.

Στο σημείο αυτό δημιουργείται το ερώτημα του πως διαμορφώθηκαν οι σεξουαλικές απαιτήσεις των πελατών ή μάλλον πως

μετεξελίχθηκαν από την απλή διοχέτευση της σεξουαλικής ορμής σε αναζήτηση συγκεκριμένων πορνικών τεχνικών, σε σύγχρονο περιβάλλον και πολλές φορές με προσανατολισμό σε συγκεκριμένο τύπο γυναίκας. Καταρχάς η μετεξέλιξη αυτή ξεκίνησε περίπου το 1980 εποχή που έκανε την εμφάνισή της σε μεγάλη κλίμακα η βιντεοκασέτα. Είναι γεγονός ότι η προώθηση της πορνογραφίας και η μαζική διάδοσή της σε ιδιωτικές συνθήκες στηρίχτηκε στο video- βιντεοκασέτα. Έτσι, ενώ η σεξουαλική φιλελευθεροποίηση στην Ελλάδα ήταν στα πρώτα βήματα, η πορνογραφία διαμόρφωνε σε σημαντικό βαθμό τις σεξουαλικές επιθυμίες στις κοινωνικές σχέσεις άνδρα- γυναίκας. Ταυτόχρονα, η εξοικείωση με την πορνογραφία δημιούργησε την απαίτησή της απόλαυσης καταρρίπτοντας την πορνεία της γρήγορης επίσκεψης με σκοπό την εκτόνωση.

Η απαίτηση της ικανοποίησης της ανάγκης για σεξουαλική απόλαυση υπήρξε τόσο πειστική, αδιαπραγμάτευτη και αυξανόμενη που έγινε γρήγορα αντίληπτή από τα διεθνή κυκλώματα σωματεμπορίας. Ακολούθησε ο κατακλυσμός της ελληνικής πορνικής αγοράς από μαζικά εισαγόμενες γυναίκες σε σημείο που το 1996 σε κάθε 227 σεξουαλικά ενεργές γυναίκες η μία να είναι εκδιδομένη! Όταν ο λόγος εκδιδομένης και μη εκδιδομένης γυναίκας φτάνει σε έσχατα όρια είναι λογικό πως η εξαναγκαστική πορνεία έχει γίνει όχι απλά αντιληπτή από την ευρύτερη κοινωνία αλλά μάλλον αποδεκτή ως μία αδιαμφισβήτητη κοινωνική πραγματικότητα. Μπορεί λοιπόν στα πλαίσια των ερευνών που έχουν γίνει να δίνεται μια ενδιαφέρουσα απάντηση για τη βαθύτερη αιτία της πορνείας, όμως εξίσου ενδιαφέρουσα θα ήταν και μια έρευνα πάνω στο

τι είδους κοινωνία είναι αυτή που έχει επιδοθεί στην εντατική αναγωγή κάθε ανθρώπου και σχέσης σε εμπόρευμα.

E.- ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΠΕΛΑΤΗΣ

Για να λάβει χώρα η αμειβόμενη σεξουαλική επαφή που χαρακτηρίζεται ως πράξη πορνείας απαιτούνται δύο μέρη: το εκδιδόμενο άτομο και ο πελάτης. Κατά πολύ περίεργο τρόπο η συντριπτική πλειοψηφία των ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί για τον χώρο της πορνείας εξετάζουν μόνο το ένα μέρος, εκείνο της εκδιδομένης. Ωστόσο στη σύγχρονη πραγματικότητα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης ανθρώπων στα χέρια των διεθνικών σωματεμπόρων η πορνική πελατεία αποτελεί απόφασιστικό παράγοντα και δε μπορεί να παραμείνει στην αφάνεια. Δεν είναι πια κάτι αφηρημένο, υποθετικό ή μακρινό, κρυμμένο στο περιθώριο της κοινωνίας. Τα κίνητρα, οι στόχοι και οι προσδοκίες του δεν αποτελούν απλές υποθέσεις ούτε προκαλούν τυχαία αποτελέσματα στην κοινωνία σαν σύνολο.

Αντιθέτως ο πελάτης είναι άμεσα και ενεργά παρών, ορατός και χειροπιαστός με κίνητρα και στόχους ξεκάθαρους, οργανωμένους και γι'αυτό αντιληπτούς από την ευρύτερη κοινωνία και με άμεσες συνέπειες πάνω σε αυτήν. Εκφράζει τις επιθυμίες του σε χρήμα κι έτσι κατευθύνει τις επιλογές των σωματεμπόρων. Και όταν του βρουν και του προσφέρουν το εμπόρευμα που ζήτησε είναι πάλι εκείνος που με τις μισθώσεις του θα το εγκρίνει ή σταδιακά θα το αποβάλλει από την αγορά. Είναι ακριβώς αυτός που αποφασίζει αν ένα άτομο που παρουσιάζεται στην πορνεία γίνει τελικά ενεργό σε αυτήν.

Στις κοινωνικές λειτουργίες της πορνείας στο τρίτο κεφάλαιο της εργασίας αυτής είδαμε τους τύπους ανδρών που στρέφονταν στην πορνεία της εκτόνωσης. Οι άνδρες αυτοί είτε επειδή είχαν δυσκολία στην εύρεση σεξουαλικών σχέσεων είτε επειδή είχαν ιδιαίτερες σεξουαλικές προτιμήσεις δεν δίσταζαν να πληρώσουν μια γρήγορη επίσκεψη σε κάποιο περιθωριακό και γι'αυτό συνήθως δυσπρόσιτο περιβάλλον.

Ανδρες των μεσαίων ή άνω μεσαίων στρωμάτων, ωστόσο αν επισκέπτονταν τέτοιους χώρους ήξεραν ότι ριψοκινδύνευαν την καλή τους φήμη, πράγμα που φυσικά λειτουργούσε ανασταλτικά στην απόφασή τους να βρεθούν εκεί. Η διασφάλιση της διακριτικότητας έπαιζε πρωτεύοντα ρόλο στον προβληματισμό τους για τη ζήτηση πορνικών υπηρεσιών. Ένα ακόμη αποτρεπτικό στοιχείο για τα άτομα της κοινωνικοοικονομικής αυτής θέσης ήταν το χυδαίο, πορνικό του περιβάλλοντος. Η αναμονή μαζί με άλλους πελάτες στις κακοφωτισμένες βρώμικες σάλες των οίκων ανοχής αλλά και οι άθλιες συνθήκες στο πεζοδρόμιο ή το ξενοδοχείο τους ξένιζε. Τα οικονομικά του μπορεί να μην έφταναν για πορνεία πολυτελείας αλλά σίγουρα μπορούσαν να απαιτήσουν κάτι ποιοτικότερο από το εμπόρευμα που ανταποκρινόταν στις ανάγκες των αγροτών.

Στο κεφάλαιο για την προσφορά των διεθνικών σωματεμπόρων στον Έλληνα πελάτη είδαμε πως με τις νέες μορφές οργάνωσης και το νέο πορνικό δυναμικό ξεπεράστηκαν οι ενδοιασμοί αυτοί. Το συνολικό αυτό πακέτο προσφοράς (ποιότητα και ποικιλία εμπορεύματος, σε προσιτή τιμή και ποικιλία τρόπων προσέγγισης) ήταν τόσο δελεαστικό

που μία μεγάλη μερίδα ανδρών των μεσαίων και άνω μεσαίων στρωμάτων το δέχθηκε και το ενίσχυσε.

Οι ευέλικτες μορφές οργάνωσης και η ποικιλία τρόπων προσέγγισης εκμηδένισαν και τις αποστάσεις που για τους κατοίκους της επαρχίας αποτελούσε εμπόδιο. Τόσο ο αγρότης όσο και ο επαρχιώτης των μεσαίων στρωμάτων είχαν πρόσβαση πια σε μορφές πορνείας σχεδιασμένες ειδικά για αυτούς (μπαρ που δημιουργούνταν μέσα σε μια νύχτα και με συνεχή ανανέωση του πορνικού δυναμικού).

Τα συνολικά μεγέθη της πορνικής πελατείας κατά την περίοδο 1990-2000 έτσι όπως παρουσιάζονται στο Βιβλίο του Γρ. Λάζου ο Πελάτης (2002: 199) είναι ενδεικτικά της επιτυχίας των διεθνικών σωματεμπόρων να καταστήσουν την πορνεία προσβάσιμη στο σύνολο του ανδρικού πληθυσμού. Ο ίδιος επισημαίνει ότι η «εξαναγκαστική πορνεία της περιόδου 1990-2000 αποτέλεσε κυρίως πορνεία των μεσαίων κοινωνικών στρωμάτων της πόλης στην Ελλάδα- πορνεία του μικρού και μεσαίου επιχειρηματία, του ελεύθερου επαγγελματία, του υπαλλήλου. Επιπλέον αποτέλεσε πορνεία των μεσαίων στρωμάτων της περιφέρειας και των αγροτών».

Το γεγονός ότι ο μέσος πελάτης δεν είναι ο σεξουαλικά διεστραμμένος αλλά ο φυσιολογικός μεσήλικας άντρας, αποτελούν δεδομένα που δεν αφήνουν περιθώρια αμφιβολίας για το ηθικό, και πολιτιστικό κόστος της σύγχρονης κοινωνίας στην Ελλάδα, πέραν του οικονομικού, που στήριξε το όλο εγχείρημα των διεθνικών σωματεμπόρων..

3.- Η ΠΟΡΝΕΙΑ ΩΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

A.- Ο Ορισμός των κοινωνικών προβλημάτων

«Ως κοινωνικά προβλήματα ορίζονται οι κοινωνικές καταστάσεις που,

α) θεωρούνται από μεγάλες κοινωνικές ομάδες που έχουν κοινωνική επιρροή ότι τις απειλούν

β) η απειλή αυτή στρέφεται εναντίον των παραδεδωμένων αξιών των ομάδων αυτών.

γ) οφείλονται δε σε ανθρώπινη συμπεριφορά και

δ) η αντιμετώπιση τους μπορεί να γίνει μόνο με συλλογική ανθρώπινη δράση». (Τσουραμάνης: 2003: 22).

B. Εφαρμογή του ορισμού στην πορνεία

Για να θεωρηθούν λοιπόν κάποιες καταστάσεις κοινωνικά προβλήματα πρέπει να ισχύουν οι παραπάνω τέσσερις συνθήκες. Στη συνέχεια θα εξεταστεί κάθε συνθήκη ξεχωριστά για το πως εφαρμόζεται στην πορνεία δείχνοντας έτσι γιατί αυτή εκλαμβάνεται ως κοινωνικό πρόβλημα

Καταρχάς η πορνεία αποτελεί μια κοινωνική κατάσταση με μεγάλη ιστορική συνέχεια. Έτσι διαφορετικές κοινωνικές ομάδες σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους δίνουν διαφορετικές απαντήσεις στο πως ακριβώς νιώθουν ότι απειλούνται. Μια πρώτη κατηγορία ανθρώπων αντιτίθεται στην πορνεία για λόγους ηθικής. Κάποιοι θεωρούν την πορνεία ανήθικη γιατί συνεπάγεται σεξουαλικές σχέσεις ανθρώπων που δεν είναι παντρεμένοι μεταξύ τους. Κάποιοι άλλοι

θεωρούν την πώληση του σώματος για σεξουαλικούς σκοπούς καθαρά σεξουαλική παρέκκλιση, ενώ υπάρχουν και αυτοί που δίνουν έμφαση στις τεχνικές που εφαρμόζουν οι εκδιδόμενες για να ικανοποιήσουν τις σεξουαλικές απαιτήσεις των πελατών τους χαρακτηρίζοντας τις διαστροφικές.

Τις θέσεις αυτές υποστηρίζει μια πολύ μεγάλη ομάδα της σύγχρονης Ελληνικής κοινωνίας, εκείνη των θρησκευόμενων ατόμων. Το σύστημα των ηθικών αξιών που διέπει την ελληνική κοινωνία έχει την αφετηρία του στις αξίες του ορθόδοξου χριστιανισμού ο οποίος καταδικάζει τις προγαμιαίες σχέσεις πόσο μάλλον αυτές που έχουν τη μορφή του αγοραίου έρωτα. Μια μεγάλη μερίδα της κοινωνίας λοιπόν νιώθει να απειλείται των οποίων η κοινωνική επιρροή στηρίζεται από την άμεση επαφή του κλήρου με τον λαό έως την προβολή από τα ΜΜΕ των αντιπροσώπων τους. Ως απειλή των ηθικών αξιών εκλαμβάνει την πορνεία και η συντηρητική μερίδα της κοινωνίας η οποία επηρεάζει τους πολίτες και όσους μπορούν να λάβουν μέρος για την αντιμετώπιση του προβλήματος μέσω των εκπροσώπων της στην πολιτική σκηνή. Οι συντηρητικοί λοιπόν ως πολιτική μερίδα έχουν τη δυνατότητα να διαμορφώσουν άμεσα κοινωνική πολιτική αφού συμμετέχουν στην νομοθετική και εκτελεστική εξουσία.

Μια άλλη ομάδα θεωρεί την πορνεία μέρος ενός μεγαλύτερου κοινωνικού προβλήματος, την κοινωνική αδικία. Στην σχέση της αγοραπωλησίας της τεχνικής και του σώματος ενός ανθρώπου για σεξουαλικούς σκοπούς ο μεγάλος αδικημένος είναι φυσικά το εκδιδόμενο άτομο. Και στην παλαιού τύπου πορνεία- πόσο μάλλον στην

εξαναγκαστική – η εκδιδόμενη ένοιωθε κοινωνικά αδικημένη για διάφορους λόγους όπως για τον κοινωνικό ρατσισμό που υφίστανται, την μη δυνατότητα σε κοινωνική ασφάλιση και σύνταξη, την αδυναμία των κρατικών φορέων να τις προστατέψουν από όσους ζούσαν παρασιτικά από αυτήν κλπ. Οι εκδιδόμενες στην Ελλάδα έχουν πραγματοποιήσει κινητοποιήσεις κι έχουν κάνει προσπάθειες να ακουστεί η φωνή τους που όμως δε μπορούν να έχουν τη δύναμη των οργανωμένων σε συνδικάτα εκδιδομένων της Ολλανδίας.

Την εκμετάλλευση του σώματος της εκδιδομένης, τον εξευτελισμό του πνεύματός της και τον υποβιβασμό της σε αντικείμενο που ικανοποιεί τις απαιτήσεις των ανδρών βιώνουν σαν απειλή για τις αξίες τους και οι φεμινιστικές οργανώσεις. Θεωρούν την πορνεία ένα μέρος από τη βασική εκμετάλλευση μιας σεξιστικής κοινωνίας, την ακραία εκδήλωση του υποβιβασμού και της δουλείας των γυναικών. Οχι τόσο στην Ελλάδα όπως σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, για παράδειγμα στην Γαλλία, οι οργανώσεις αυτές έχουν μεγάλη πρόσβαση στα ΜΜΕ και επηρεάζουν αρκετά την κοινή γνώμη.

Μια άλλη κοινωνική ομάδα αντιτίθεται πιο πρακτικά στην πορνεία θεωρώντας την πρόβλημα επειδή «κληιδώνει» και «βρωμίζει» γειτονιές ευυπόληπτων πολιτών. Η άποψη αυτή έχει διατυπωθεί και σε Συνεδρίαση της Βουλής τον Μάιο του 1982 όπου τονίζονται οι επιπτώσεις του προβλήματος στην αξία των ακινήτων μιας περιοχής που συγκεντρώνει οίκους ανοχής όπως το Μεταξουργείο, η οποία πέφτει κατακόρυφα καταστρέφοντας οικονομικά τους ιδιοκτήτες. (Πρακτικά Βουλής, Συνεδρίαση ΡΑ 25/5/1982, σ. 4075-77).

Μια ακόμη μεγάλη ομάδα εκλαμβάνει την πορνεία ως κοινωνικό πρόβλημα γιατί τη θεωρεί έγκλημα. Είτε με είτε χωρίς θύματα, στις περισσότερες κοινωνίες η πορνεία είναι εξ ορισμού εγκληματική. Στην εξαναγκαστική πορνεία αφετηρία του εγκλήματος αποτελεί η εξαπάτηση των γυναικών και των ανηλίκων και η άσκηση φυσικής, ψυχικής και σεξουαλικής βίας επάνω τους για να συνεχιστεί με την παράνομη διακίνησή τους και τη διαφθορά της αστυνομίας των δικαστών, και άλλων δημοσίων υπηρεσιών. Την απάνθρωπη αυτή μορφή πορνείας καλλιεργούν, επειδή ακριβώς τα κέρδη είναι μεγάλα, τα δίκτυα των διεθνικών σωματεμπόρων. Το πρόβλημα επομένως φαίνεται να μετατίθεται και στο οργανωμένο έγκλημα. Λόγω του μεγέθους του προβλήματος η προβολή γίνεται συνήθως από τα ΜΜΕ υποστηριζόμενη από επιστήμονες εγκληματολόγους ενώ το υπουργείο Δημόσιας Τάξης είναι υπεύθυνο της μέριμνας για την αντιμετώπισή του.

Η πορνική δραστηριότητα είναι σεξουαλική δραστηριότητα ή τουλάχιστον δραστηριότητα με σεξουαλική αφετηρία. Αρα η πορνεία είναι μια κοινωνική κατάσταση που οφείλεται ξεκάθαρα σε ανθρώπινη συμπεριφορά. Αλλωστε στο κεφάλαιο της εργασίας αυτής για την αιτιολογία της πορνείας αναλύονται τα κοινωνικά αίτια της όπως αυτά του άσχημου οικογενειακού περιβάλλοντος σε συνδυασμό με τις οικονομικές δυσκολίες, της επιθυμίας του εύκολου χρήματος και της πολυτέλειας, της διεθνικής σωματεμπορίας κλπ.

Είναι σαφές ότι το πολυσύνθετο θέμα της πορνείας ειδικά με τη μορφή της εμπορίας ανθρώπων (trafficking) που συνδέεται αμέσως με την κοινωνική ανισότητα, τη μεταναστευτική πολιτική, την επιτακτική

ζήτηση φθηνών σεξουαλικών υπηρεσιών και φέρει την κοινωνία αντιμέτωπη με την αντίθεση πολίτη- πελάτη, δε λύνεται με την κατάθεση ενός νομοσχεδίου. Τα άτομα που εμπλέκονται στην πορνεία άμεσα ή έμμεσα αλλά και όλα εκείνα που ενδιαφέρονται για την αντιμετώπιση της έχουν σαφώς αντικρουόμενα συμφέροντα. Αυτό αποκαλύφθηκε για άλλη μια φορά στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα όταν κατατέθηκε στις 3/11/2003 τροπολογία στη Βουλή που θεωρούσε το επ'αμοιβή εκδίδεσθαι ως επάγγελμα* κάτι για το οποίο πίεζε το Κίνημα Εκδιδομένων Γυναικών Ελλάδας που προασπίζεται τα συμφέροντα των 6000 περίπου νόμιμα εκδιδόμενων προσώπων. Απέναντί τους βρίσκονται όλες οι φεμίνιστικές οργανώσεις και οι γυναίκες βουλευτές που μάχονται να μην υπάρξει επαγγελματοποίηση της πορνείας αφού τη θεωρούν, ακόμη και με τη μη εξαναγκαστική μορφή της, ακραία μορφή βίας και παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Με τον νόμο του 2002 για την «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων» προβλέπεται για τα θύματα της σωματεμπορίας, κοινωνική, οικονομική και ηθική υποστήριξη και ενθάρρυνσή τους για την καταγγελία των εκμεταλλευτών τους. Για την εφαρμογή αυτής και μόνο της διάταξης του νομοσχεδίου απαιτείται η συνεργασία της Αστυνομίας (απελευθέρωση θυμάτων) με άλλους φορείς του Δημοσίου (αντιμετώπιση γραφειοκρατικής διαχείρισης) και με εργαζόμενους στον τομέα της υγείας καθώς και η ευαισθητοποίηση όλων των πολιτών ώστε οι γυναίκες και τα παιδιά που απελευθερώνονται να περιθάλπονται σωστά με σκοπό να ενταχθούν στην ελληνική κοινωνία- αν δεν επιθυμούν να επαναπατριστούν.

Γ.- Βασικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών προβλημάτων και εφαρμογές τους στην πορνεία.

Βασικά χαρακτηριστικά των κοινωνικών προβλημάτων μπορούν να θεωρηθούν:

1.-«Η σχετικότητα τους στον τόπο, τον χρόνο και την κοινωνική ομάδα» (Τσουραμάνης: 2003: 25).

Με άλλα λόγια η κοινωνική κατάσταση που λαμβάνεται σε μια περιοχή μια δεδομένη χρονική στιγμή και από μια συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα ως κοινωνικό πρόβλημα δε σημαίνει ότι λαμβάνεται ως τέτοιο σε μια άλλη περιοχή, μια διαφορετική εποχή από την ίδια ή άλλη κοινωνική ομάδα. Συγκεκριμένα για το κοινωνικό πρόβλημα της πορνείας, στο κεφάλαιο της Ιστορικής Ανασκόπησης παρουσιάζεται ακριβώς η σχετικότητα αυτή: Οι Αθηναίοι πολίτες στην Αρχαία Ελλάδα δεν έκαναν καμία προσπάθεια να κρύψουν τις συνευρέσεις τους με τις εταίρες όταν της ίδιας τάξης πολίτες στην Αρχαία Ρώμη ντρέπονταν να συνευρεθούν με πόρνες αφού θεωρούταν κατακριτέα από την κοινωνία όπως ακριβώς και στην σημερινή ελληνική κοινωνία.

Πιο αναλυτικά, στην κοινωνία της Αρχαίας Ελλάδας οι πολίτες δεν αισθάνονταν να απειλούνται ως προς τις αξίες τους από την ύπαρξη των εταίρων . Η αξία της οικογένειας έμενε ανέπαφη αφού οι σχέσεις των δύο φύλων δεν βασίζονταν στη σεξουαλικότητα αλλά στην ανάληψη συγκεκριμένων ρόλων ως προς την ανατροφή των παιδιών και την οικονομία του σπιτιού. Οι δε εταίρες δεν ένιωθαν να απειλούνται ως προς την ανθρώπινη αξιοπρέπειά τους και τις προσωπικές τους ελευθερίες αφού απολάμβαναν τιμές και σεβασμό αξιοζήλευτο. Σε πόση

αντίθεση βρίσκεται η τοποθέτηση της εκδιδομένης στην σημερινή ελληνική κοινωνία φαίνεται και μόνο από την μειωτική προσφώνηση της πουτάνας από τα ίδια τα άτομα που χρησιμοποιούν τις υπηρεσίες της για την ικανοποίησή τους.

3.- «Το ότι τα κοινωνικά προβλήματα δεν προέρχονται μόνο από κοινωνικά μη αποδεκτή συμπεριφορά αλλά και από συμπεριφορά που αποτελεί πιστή εφαρμογή κάποιων γενικά αποδεκτών κοινωνικών κανόνων».(Τσουραμάνης: 2003: 26).

Το βασικό αυτό χαρακτηριστικό των κοινωνικών προβλημάτων βρίσκει εφαρμογή και στην πορνεία. Ο κοινωνικός κανόνας που ήθελε πάντα τον άνδρα έμπειρο σεξουαλικά πριν τον γάμο και που κατέληγε στο να οδηγούνται τα αγόρια από τον πατέρα τους στις εκδιδόμενες για την πρώτη τους σεξουαλική εμπειρία στήριζε ως ένα σημείο την πορνεία θεωρώντας την λειτουργικής σημασίας κοινωνική κατάσταση. Ο κανόνας αυτός ήταν αποδεκτός από παλαιότερα στην ελληνική κοινωνία και νομιμοποιούσε ηθικά μια πράξη (προγαμιαία) που απαγόρευε ρητά η εκκλησία.

Κάτι ανάλογο θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι συμβαίνει και με τον κοινωνικό κανόνα του σεβασμού και της τιμής του άνδρα προς τη νόμιμη σύζυγό του. Αυτός συνήθως μεταφράζεται όσον αφορά τη σεξουαλική πράξη σε συγκεκριμένη τεχνική εκ μέρους του άνδρα που να μη θίγει τη σύντροφό του. Ετσι οποιαδήποτε διαφορετική σεξουαλική επιθυμία του θέλει να ικανοποιήσει στρέφεται στις επί πληρωμή υπηρεσίες μιας εκδιδόμενης με όλες τις συνέπειες για εκείνη (οικονομική στήριξη των στόχων της σωματεμπορίας) και έμμεσα για τη σύντροφό

του (συνέπειες στις σχέσεις των δύο φύλων από την ύπαρξη της εμπορευματοποιημένης σεξουαλικής σχέσης). Έτσι το γεγονός ότι τήρησε έναν κοινωνικά αποδεκτό κανόνα δεν τον εμποδίζει, ούτε αυτόν ούτε την σχέση του, να πληγούν από τις συνέπειες της εμπορευματοποίησης των σχέσεων που επιφέρει το κοινωνικό πρόβλημα της πορνείας.

Δ.- Τελικό συμπέρασμα

Καταλήγοντας, η πορνεία ως παράδειγμα ηθικής παρέκκλισης αποτελεί ένα κοινωνικό πρόβλημα που επηρεάζει άμεσα ή έμμεσα μεγάλες κοινωνικές ομάδες. Η αντιμετώπιση του απαιτεί την ύπαρξη ανθρώπινης συλλογικής δράσης με προηγούμενη ενημέρωση, όσον αφορά την εγκληματική πτυχή του, για την τελική κατάρριψη στερεοτύπων και ταμπού που εμποδίζουν την σωστή προσέγγιση του. Μια βασική προϋπόθεση αποτελεί η εξασφάλιση των οικονομικών πόρων για περίθαλψη των άμεσων θυμάτων του πράγμα που προϋποθέτει τόσο την κρατική βούληση όσο και την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Η κοινωνία των πολιτών πρέπει τέλος να αποτιμήσει τις συνέπειες του προβλήματος σε πολιτικούς και οικονομικούς όρους ώστε να κατανοηθεί το μέγεθός του. Συγκεκριμένα η ελληνική κοινωνία πρέπει να σταματήσει να αποφεύγει το γεγονός ότι από τα μέλη της χρηματοδοτήθηκε και υποστηρίχτηκε με ενθουσιασμό η δουλεία τόσων γυναικών και παιδιών. Μόνο έτσι θα μπορεί να πάρει μέρος σε μια διακρατική και σε διεθνή βάση συνεργασία για την αντιμετώπιση του φαινομένου.

ΑΝΤΙ ΕΠΙΛΟΓΟΥ

.....Δεν είναι επίσης καθόλου εύκολο να εγκαταλείψεις την πεπατημένη της κοινής ασπρόμαυρης ηθικής προκειμένου να κατανοήσεις την ιδιαιτερότητα του άλλου αμερόληπτα, απροκάλυπτα, καθαρά. Αφήνοντας ωστόσο την οδό της ηθικολογίας, είναι εύκολο να πάρεις τη λεωφόρο της φιλανθρωπίας και αντί της ακατανοησίας, να σε κατακλύσουν συναισθήματα ελέους και οικτιρμού . Στο αποκλεισμένο περιθώριο, όπου δεν υπάρχει περιθώριο για τη στοχαστική μελαγχολία, το ηθικό βραχυκύκλωμα διαρκώς επαπειλείτε. Χωρίς αντίσταση στην απολυταρχία της. Μίας Ηθικής, στην απολυταρχία της. Μίας Αλήθειας, χωρίς την ηθική της συμπληρωματικότητας της ηθικής και της ανηθικότητας, χωρίς την αλήθεια της συμπληρωματικότητας της αλήθειας και του ψεύδους, καλύτερα να αλλάξεις δρομολόγιο και σκοπό....

Τασία Χατζή¹

1. Τασία Χατζή (1993), Πουτάνα-Δεκατρία χρόνια μετά, σελ. 13.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1.- ΒΙΒΛΙΑ

Α.- Ελληνικά

1. Γεώργια Δημητρίου (1995) Κοινωνική Ψυχολογία-Στάσεις, αντίληψη του προσώπου- στερεότυπα- επιθετικότητα –δυναμικές σχέσεις και επικοινωνία, Αθήνα.
2. Κωσταρίδου- Ευκλείδη (1999) Ψυχολογία Κινήτρων, Αθήνα, Ελληνικά γράμματα.
3. Λάζος Γρηγόρης, (2002) Πορνεία και Διεθνική Σωματεμπορία στη Σύγχρονη Ελλάδα. 1.-Η εκδιδόμενη ,2.-Ο πελάτης, Αθήνα, Καστανιώτη.
4. Λάζος Γρηγόρης (1998). Το πρόβλημα της Ποιοτικής Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες –Θεωρία και Πράξη, Αθήνα, Παπαζήση.
5. Μαγγανάς Αντώνης –Εκδιδόμενα Ατομα-Συλλογή Εργασιών Φοιτητών, (1993)
6. Παρασκευόπουλου Ν. Ιωάννου (1993) Μεθοδολογία Επιστημονικής Έρευνας, Αθήνα.
7. Πετρόπουλος Ηλίας (1980). Το μπουρδέλο, Αθήνα, Γράμματα.
8. Σταματιάδη Β.Πλάτωνος (1954). Ο Εταιρισμός, Διατριβή
9. Τσουραμάνης Χρ. (2003) Σύγχρονα Κοινωνικά Προβλήματα. Η ελληνική πραγματικότητα, Αθήνα, Παπαζήση.
10. Χατζή Τασία (1993) Πουτάνα- Δεκατρία χρόνια μετά, Αθήνα, Οδυσσέας.

B. Ξένα

1. Henslin J.M., Light D.W Jr (1983) Social Problems, New York, McGraw- Hill.
2. Scott R. George (1968), The history of prostitution, London, Senate.

2.- ΑΡΘΡΑ.

1. Καζαλότι Ελιζαμπέττα, Η σκοτεινή βιομηχανία του σεξ-Ελευθεροτυπία, 28 Σεπτεμβρίου 2002 σελ. 52-53.
2. Μοσχόπουλος Αναστάσιος, Πορνεία, Δελτίο Εγκληματολογικής Ενημέρωσης, τ.5-6, Αύγουστος –Νοέμβριος 1986 σελ. 10-16
3. Τριανταφύλλου Δήμητρα, Οίκοι.....ενοχής. Η φωνή της Αθήνας, τ.13, 15-21 Ιανουαρίου 2004, σελ. 10-11.